

Stratejik ve
Sosyal Arařtırmalar

TÜRKİYE SİYASAL DURUM ARAŞTIRMASI

“SEÇİME GİDERKEN TÜRKİYE”

-Bölüm 1-

ARAŞTIRMA GRUBU

Prof. Dr. Özer SENCAR

Prof. Dr. İhsan DAĞI Prof. Dr. Doğu ERGİL

Dr. Sıtkı YILDIZ Dr. Vahap COŞKUN

MART - 2011

AMAÇ VE İÇERİK

Bu araştırmanın temel amacı, 2011 genel seçimlerine doğru toplumun siyasal tercihlerini tespit etmek ve aynı zamanda gündeme ilişkin bazı konularda talep ve tepkilerini analiz etmektir. Araştırma aynı zamanda Türkiye'nin gelecek vizyonu konusunda toplumun beklentilerini de ortaya koymayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın alan çalışması CATI (Computer Aided Telephone Interview - Bilgisayar Destekli Telefon Görüşmesi) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma; Adana, Ağrı, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Denizli, Diyarbakır Edirne, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Mersin, İstanbul, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mardin, Muğla, Ordu, Samsun, Trabzon, Van, Zonguldak ve Osmaniye'yi içeren 31 ilin merkez ilçe/ilçeleri, diğer ilçeler ve köylerinde **16-19 Mart 2011** tarihleri arasında toplam **1532 kişi** ile yapılmıştır. Araştırma cinsiyet, yaş, il ve illerdeki merkez ilçe/ilçeler, taşra ilçeleri ve köy kotaları uygulanarak, 0,95 güven sınırları içinde **± 2,5 hata payı** ile gerçekleştirilmiştir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-1

- ▶ Seçim sürecine girdiğimiz şu günlerde Türkiye, demokratikleşme, Ergenekon Davaları ve Kürt Meselesi gibi temel sorunların yanında özellikle bölgemizin dış sorunlarıyla da yakından ilgilenen aktör olarak öne çıkmıştır.
- ▶ Hızla değişen dünyada, yeniden kendisini inşa etme çabasında olan bir ülkenin vatandaşları da seçimler yaklaştıkça taleplerini olanca netliğiyle ifade etmektedirler.
- ▶ Ülkenin, bölgenin ve dünyanın hızla değiştiği bir ortamda gerçekleştirdiğimiz bu araştırmamız; günümüz ve geleceğin Türkiye'si üzerine değerlendirmeler ile başlayıp, bireyin bir vatandaş olarak kendisine değer verilip verilmediği, askerlik tartışmaları, Ergenekon davaları ve yargı konuları ile devam etmekte ve güncel siyasal durum, muhalefetin performansı ve önümüzdeki seçimlere yönelik siyasal değerlendirmelerle son bulmaktadır.

YÖNETİCİ ÖZETİ-2

► GÜNÜMÜZ TÜRKİYESİ

► **Türkiye iyiye doğru mu, kötüye doğru mu gidiyor?**

- Genel olarak düşünüldüğünde Türkiye'nin gidişatının iyi olduğunu düşünenlerin oranı (%47.2), kötü olduğunu düşünenlerin oranından (%36.3) daha yüksektir. Bu algıda katılımcıların siyasal pozisyonları belirleyici görülmektedir. AK Parti seçmeninin %75'i ülkenin iyiye doğru gittiğini, CHP'li seçmenlerin %70'i ise kötüye doğru gittiğini düşünmektedir. Ancak her durumda ülkenin iyiye doğru gittiğini düşünen % 47'lik bir kitlenin varlığı sekiz yıllık iktidar partisi AK Parti için bir avantaj teşkil etmektedir.

► **Yaşadığınız tüm şartları dikkate aldığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz?**

- Hayattan memnuniyet oranı %59 gibi yüksek bir seviyededir. Memnun olmadığını ifade edenlerin oranı ise %27'dir.

► **Türkiye'nin Ortadoğu'ya örnek/model ülke olabileceğini düşünüyor musunuz?**

- Tunus ve Mısır'da rejim değişikliklerinin ardından yoğunlaşan 'model ülke' tartışmalarına kamuoyu olumlu yaklaşmakta, halkın %46'sı Türkiye'nin Ortadoğu ülkeleri için model olabileceğini düşünmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-3

- ▶ **Bedelli askerliği destekliyor musunuz?**
- ▶ CHP lideri Kılıçdaroğlu’nun kamuoyuna açıkladığı ve kanun teklifi olarak sunduğu bedelli askerlik uygulamasını desteklemeyenlerin oranı (%62.5), destekleyenlerin oranının (%32.5) neredeyse iki katı büyüklüktedir. Bedelli askerlikle ilgili ilginç sayılabilecek bir bulgu da CHP’li seçmenlerin %57’sinin bu teklifi desteklememesidir. Ancak araştırmanın detaylarına bakıldığında genel bulgulardan farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. Gençler ve üniversite mezunları arasında bedelli askerliğe desteğin önemli oranda arttığı belirlenmiştir.
- ▶ 2010 yılı başlarında bedelli askerlik gündemde tartışılırken Metropoll tarafından yapılan “Üniversite Gençliğinin Askerlik Hizmetine Bakışı” araştırmasında üniversite öğrencilerinin %48’i bedelli askerliği destekliyordu. Karşı çıkanların oranı ise %41’de kalmıştı (Nisan 2010).
- ▶ **Profesyonel orduyu/maaşlı asker istihdamını destekliyor musunuz?**
- ▶ Profesyonel orduya geçişi destekleyenlerin oranı %61 olarak ölçülmüştür. Profesyonel orduyu, diğer bir deyişle paralı asker istihdamını desteklemeyenlerin oranı ise %28.5’tir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-4

- ▶ **Ergenekon Davasının, adalete ve hakkaniyete uygun bir şekilde yürüdüğüne inanıyor musunuz, inanmıyor musunuz?**
- ▶ Ergenekon davaları boyunca tutukluluk sürelerinin uzunluğu gibi temel konularda yargı, bazı kesimler tarafından eleştirilere maruz kalmaktadır. Bu davaların hakkaniyetle yürüdüğüne inananların oranı (%32), inanmayanların oranından (%46) daha düşüktür. AK Partili seçmenlerin de %27'si bu davaların hakkaniyetle yürümediği şeklinde bir inanca sahiptir.
- ▶ **Bazı Ergenekon Davası sanıklarının, milletvekili adayı olarak gösterilmesini nasıl karşılıyorsunuz?**
- ▶ Ergenekon davalarından tutuklu veya tutuksuz yargılanan bazı sanıkların milletvekili adaylığı gündemdedir. Ergenekon sanıklarının milletvekili adayı gösterilmelerini toplumun yaklaşık %64'ü yanlış bulmaktadır. Bazı sanıkların CHP ve MHP'den aday olacağı şeklindeki söylentiler ve başvurular karşısında seçmenlerin önemli bir çoğunluğunun buna karşı olduğu belirlenmiştir. Adı geçen patilerden CHP'li seçmenlerin %45'inin ve MHP'li seçmenlerin de %64'ünün, Ergenekon sanıklarının aday gösterilmesine olumlu bakmadıkları anlaşılmaktadır.
- ▶ **“Ergenekon Davası, hükümetin muhalifleri sindirme operasyonudur” şeklindeki görüşe katılıyor musunuz, katılmıyor musunuz?**
- ▶ Özellikle ana muhalefet partisi CHP tarafından sıkça dillendirildiği biçimiyle, bu davaların hükümetin muhalifleri sindirme operasyonu olduğu yönündeki iddialarına ve suçlamalarına, araştırmaya dâhil olanların %50'si katılmaz iken, %29 civarında bir kesim ise bu görüşe ve iddialara katıldığını beyan etmektedir.
- ▶ Ocak 2009 tarihinde gerçekleştirdiğimiz araştırma ile bu araştırmanın verileri karşılaştırıldığında, hükümetin bu davaları bir sindirme aracı olarak kullandığına inananların oranında, 2 yılı aşkın bir sürede yaklaşık %10'luk bir azalma olduğu görülmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-5

- ▶ **“Ergenekon Davası, demokrasiyi güçlendirmek için bir fırsattır” şeklindeki görüşe katılıyor musunuz, katılmıyor musunuz?**
- ▶ Ergenekon davalarını, muhalifleri sindirme operasyonu değil de demokrasiyi güçlendirmek için bir fırsat olarak görenlerin oranı %28 civarındadır. Katılımcıların yarıdan biraz fazlası (%52.3) ise bu davaların demokrasiyi güçlendirecek bir yönünün olmadığına inanmaktadır.
- ▶ **Yargının tarafsız ve bağımsız olduğunu düşünüyor musunuz?**
- ▶ Yargının tarafsız ve bağımsız olduğuna inananlar (% 44) ile inanmayanların oranı (%44.7) birbirine çok yakındır. Yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına duyulan inanç ve inançsızlık yarı yarıya bölünmüş gözükmektedir. Bu sonuç, toplumda adalet duygusunun maalesef zedelendiği ve hukuki kararlara yeterince güvenilmediği anlamına da gelmektedir.
- ▶ **Hâkim ve savcıların hükümet tarafından baskı altına alınmaya çalışıldığını düşünüyor musunuz?**
- ▶ Yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı ilkesi ile ilintili olarak, hâkim ve savcılarının hükümet tarafından baskı altına alınmaya çalışıldığını düşünenlerin oranı %40.5 iken, bu iddialara katılmayanların oranı %48 civarındadır.
- ▶ **Kürt nüfusun yoğun olduğu yerlerde Kürtçenin eğitim dili olmasını onaylar mısınız?**
- ▶ Demokratik açımla birlikte iyice hararetlenen tartışmalardan birisi de Kürt nüfusun yoğun olduğu yerlerde Kürtçenin eğitim dili olarak tanınması talebidir. Bu talebi katılımcıların büyük çoğunluğu (%60.2) onaylamaz iken azımsanmayacak bir kesim (%32.7) ise bu talebi meşru görmekte ve onaylamaktadır. BDP’li seçmenlerin %70’inin bu talebi haklı gördüğü ve onayladığı anlaşılırken, MHP’li seçmenlerin %78’inin buna karşı çıktığı anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların eğitim seviyesi yükseldikçe Kürtçenin eğitim dili olmasını onaylamayanların oranında da artış görülmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-6

- ▶ **Kürt nüfusun yoğun olduğu yerlerde halkın resmi makamlarla ilişkilerinde de Kürtçenin kullanılmasını onaylar mısınız onaylamaz mısınız?**
- ▶ Resmi makamlarda Kürtçenin de kullanılabilir bir dil olmasını onayların oranı %28 iken buna karşı olanların oranı %65'dir. Gerek Kürtçe eğitim gerekse Kürtçenin resmi makamlarda kullanılması konularında halkın büyük bir kesiminin henüz hazır olmadığı bu verilerden anlaşılmaktadır. Nitekim Aralık 2010 tarihli araştırma verilerimizle karşılaştırıldığında 3-4 aylık süre zarfında resmi makamlarda Kürtçenin kullanılmasını onaylamayacaklarını ifade edenlerin oranında %10 civarında bir artış görülmektedir.
- ▶ **Türkiye'de vatandaşlara (dindarlara, Kürtlere, gayri-Müslimlere, Alevilere, eşcinsellere) yönelik bir ayrımcılık yapıldığını düşünüyor musunuz?**
- ▶ Dinsel, etnik, mezhepsel ve diğer ayrımcılık türleri birlikte veya farklı farklı düşünüldüğünde Türkiye'de hangi türden olursa olsun ayrımcılık yapıldığını düşünenlerin oranı azımsanmayacak miktarda (%43.6) yüksektir. Farklılıkların ayrımcılığa tabii tutulduğunun bu kadar yüksek oranda zikredilmesi demokrasi ve hoşgörü kültürünün yoksunluğunun da bir ifadesidir. CHP'li ve BDP'li seçmenler diğer seçmenlere göre daha yüksek oranlarda ayrımcılık yapıldığını düşünmektedirler. Ayrıca kadınlar, gençler ve yüksek eğitimliler arasında da ayrımcılık yapıldığını düşünenlerin oranı yüksektir.
- ▶ **Din eğitimi okullarda mecburi mi, yoksa seçmeli mi olmalıdır?**
- ▶ Din derslerinin okullarda zorunlu okutulması konusu uzun yıllardır özellikle de Alevi vatandaşlar tarafından tartışma konusu yapılmakta, zorunlu din derslerinin kaldırılması istenmektedir. Araştırma bulgularına göre din eğitiminin okullarda mecburi olmasını savunanların oranı (%52) aksini düşünenlerin oranından (%44.5) daha yüksek görülmektedir. Bu konuda CHP'li seçmenler ile AK Partili seçmenler arasında tam bir fikir ayrılığı mevcuttur. Yani AK Partili seçmenlerin %63'ü okullarda zorunlu din eğitimi savunurken, CHP'li seçmenlerin %69'u okullarda din eğitiminin seçmeli olması gerektiğini düşünmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ-7

- ▶ **Din eğitimi devlet mi vermelidir, yoksa dini gruplar mı?**
- ▶ Din eğitiminin okullarda zorunlu mu seçmeli mi olması gerektiği yönündeki tartışmalara ilave olarak bu eğitimin kim tarafından verileceği konusu da ayrıca bir tartışma konusu olarak zaman zaman gündeme gelmektedir. Katılımcıların %73'ü din eğitimi devlet tarafından üstlenmesi gerektiğini düşünürken, bu eğitimin dini gruplar tarafından verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı %19'dur.
- ▶ **Önümüzdeki beş yılda Türkiye'de Kürt meselesinin çözülebileceğini düşünüyor musunuz?**
- ▶ Türkiye'nin en önemli sorunlarından olan Kürt meselesinin önümüzdeki 5 yılda çözülemeyeceğini düşünenlerin oranı (%54), bu meselenin 5 yıl içinde çözüleceğine inananların oranından (%33) daha yüksektir.
- ▶ **Önümüzdeki beş yılda Türkiye'de işsizlik sorununun çözülebileceğini düşünüyor musunuz?**
- ▶ Ülkenin diğer bir önemli meselesi olan işsizlik sorunu da Kürt meselesine benzer şekilde kronik bir mesele gibi algılanmakta ve çözüm umudu oldukça az görülmektedir. Bu meselenin 5 yıl içerisinde çözülebileceğine inananların oranı %32'dir.
- ▶ **Önümüzdeki beş yılda Türkiye'nin, AB 'ye tam üye olabileceğini düşünüyor musunuz?**
- ▶ Türkiye'nin geleceğine ilişkin diğer bir karamsar değerlendirme de AB'ye üyelik konusunda görülmektedir. Halkın %66'sı 5 yıl içerisinde Türkiye'nin AB'ye tam üye olamayacağını düşünmektedir. Bu kadar yüksek bir olumsuz algının oluşmasında başta Alman ve Fransız liderler ile diğer bazı Avrupalı liderlerin tavırları büyük ölçüde etkili olmuştur.

YÖNETİCİ ÖZETİ-8

- ▶ **Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) girmesi için referandum yapılırsa "Evet" oyu mu, "Hayır" oyu mu kullanırsınız?**
- ▶ Türkiye'nin AB'ye üyeliği için yapılacak olası referandumda "evet" oyu vereceğini belirtenlerin oranı (%63) oldukça yüksek gözükmemektedir. Saadet Partisi seçmenleri hariç diğer tüm partilerin seçmenleri %50'den daha yüksek oranlarda Türkiye'nin AB'ye üyeliğini desteklemektedir. AB desteğinin yüksek çıkmasının en önemli nedenlerinden biri olarak, son dönemde CHP yönetiminin gerek seyahatler gerek verdikleri mesajlarla AB ile barışması gösterilebilir. Bu, CHP tabanına da yansımış ve tabanın AB desteği % 60'ın üstüne çıkmıştır. Sonuçta, AB hedefi yerleşik, ortak bir hedef olarak belirginleşmektedir.
- ▶ **Türkiye'nin gelecekteki yeri ne olmalı?**
- ▶ Avrupalı mıyız, Asyalı mıyız yoksa Ortadoğu ülkesi miyiz gibi sorular ve tartışmalar karşısında halk, Türkiye'nin gelecekteki yerini %59 oranıyla Avrupa Birliği'nde, %14 oranıyla Ortadoğu'da ve %8.5 oranıyla da Asya'da görmektedir. Bu, halkın çok büyük oranda Türkiye'yi Avrupa eksenine yerleştirdiği anlamına gelmektedir. Halk, 'eksen kayması'nı onaylamamaktadır.
- ▶ **Türkiye'de mi yoksa yurt dışında mı yaşamak istersiniz?**
- ▶ Vatandaşların ülkenin gidişatından memnuniyetini ve kendilerine değer verilip verilmediğini ölçmeye yönelik olarak "Türkiye'de mi yoksa yurt dışında mı yaşamak istersiniz?" sorusuna katılımcıların %84.5'i Türkiye derken, %14'lük bir kesim ise yurt dışında yaşamak istediklerini belirtmişlerdir. Yurt dışında yaşamak istediklerini ifade edenlerin siyasal parti tercihlerine göre dağılımına bakıldığında ise CHP ve BDP'li seçmenlerin ¼'ünün bu istence sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca gençlerin ve yüksek eğitimlilerin daha yüksek oranlarda yurtdışında yaşamayı istedikleri anlaşılmaktadır.
- ▶ Yurtdışında yaşamayı isteyenlerin en fazla tercih ettikleri ülkeler ise birbirine yakın oranlarda Almanya ve A.B.D.'dir.

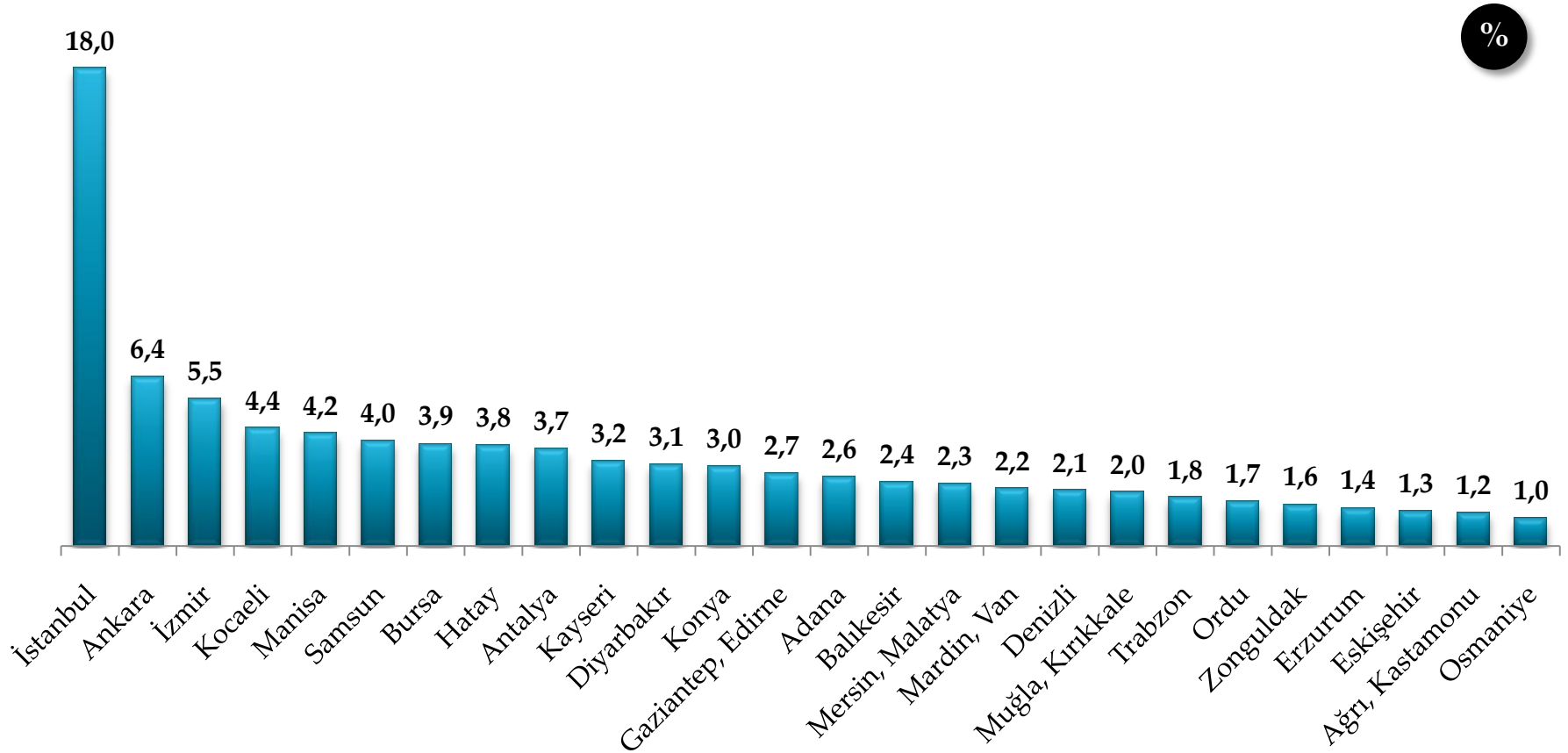
YÖNETİCİ ÖZETİ-9

- ▶ **Birey olarak kendinizi değerli hissediyor musunuz?**
- ▶ Toplumda bireylerin kendilerini değerli hissetmeleri o toplumun ne derece sağlıklı ve huzurlu olduğunun bir kanıtıdır. Araştırma verilerine göre; bir vatandaş ve birey olarak kendilerini değerli hissedenlerin oranı %80 civarında olup, aksini hissedenlerin oranı ise %17.5'dir.
- ▶ **Türkiye'de bireylere değer verildiğini düşünüyor musunuz?**
- ▶ Devlet-vatandaş ilişkileri ülkemizde çoğu zaman sorunludur. Kimi zaman otoriter ve totaliter kimi zaman bireysel hakları sınırlayıcı yapısıyla devlet, zaman zaman kimi vatandaşlarını tehdit olarak algılamış ve güven bunalımına sebebiyet vermiştir. Araştırma bulgularına göre de, vatandaş olarak bireylere değer verilmediğini düşünenlerin oranı (%51.6) aksini düşünenlerin oranından (%42.3) daha yüksektir. Siyasal parti tercihleri ile bireylere değer verilip verilmediği konusu arasında anlamlı bir ilişki gözükmemektedir. İktidar Partisi seçmenleri ağırlıklı olarak Türkiye'de bireylere değer verildiğini düşünürken, muhalefet partilerine destek veren seçmenler ağırlıklı olarak tam tersi görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, eğitim seviyesi yükseldikçe bireylere değer verilmediğine ilişkin algı oranında da artış görülmektedir.
- ▶ **Emeğinizin karşılığını aldığınızı düşünüyor musunuz?**
- ▶ Hangi sektörde çalışırsa çalışsınlar katılımcıların yaklaşık %56'sı emeklerinin karşılığını tam olarak alamadıklarını, %38.5'i ise emeklerinin karşılıklarını alabildiklerini belirtmişlerdir.

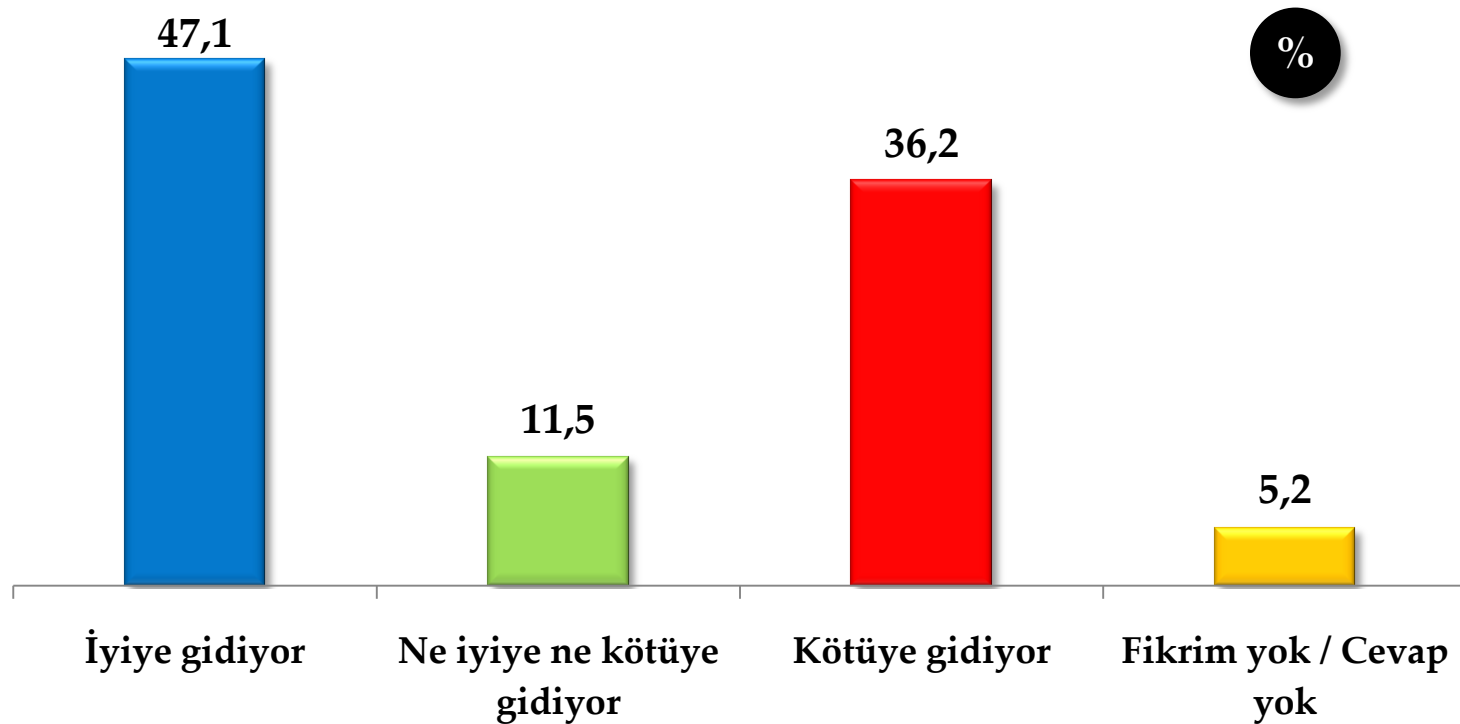
YÖNETİCİ ÖZETİ-10

- ▶ **Türkiye’de insanlar bir makama hak ederek mi gelirler yoksa torpille mi?**
- ▶ Liyakat ve ehliyetin yerine adam kayırmacılığının veya yaygın kullanımı ile torpilin ülkemizde yaygın olduğunu düşünenlerin oranı %68 civarındadır. Sadece %19’luk bir kesim insanların bir makama gelirken hak ederek geldiklerini düşünmektedir. Bu, kamu imkanlarının hakkaniyetli dağıtılmadığına ilişkin yaygın kanaatin varlığına işaret etmektedir.
- ▶ **Özel sektörde mi çalışmak istersiniz yoksa devlet memuru mu olmak istersiniz?**
- ▶ Özel sektör ve devlet sektöründe çalışma şartları ve ücretleri birbirinden farklı olmakla birlikte, son dönemlerde Türkiye’de devlette çalışma eğiliminin arttığını görmekteyiz. Ekonomik krizler ve özel sektörün çalışma şartlarının devlete göre ağır olması, devlet sektörünü daha cazip hale getirmektedir. Katılımcıların da %64.3’ü devlet memurluğunu tercih edeceğini ifade ederken, %25 civarında bir katılımcı kitlesi ise özel sektörde çalışmayı daha cazip bulmaktadır. Kadınların erkeklere göre çok daha yüksek bir oranda devlet memurluğunu tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

ÖRNEKLEM İLLERİ

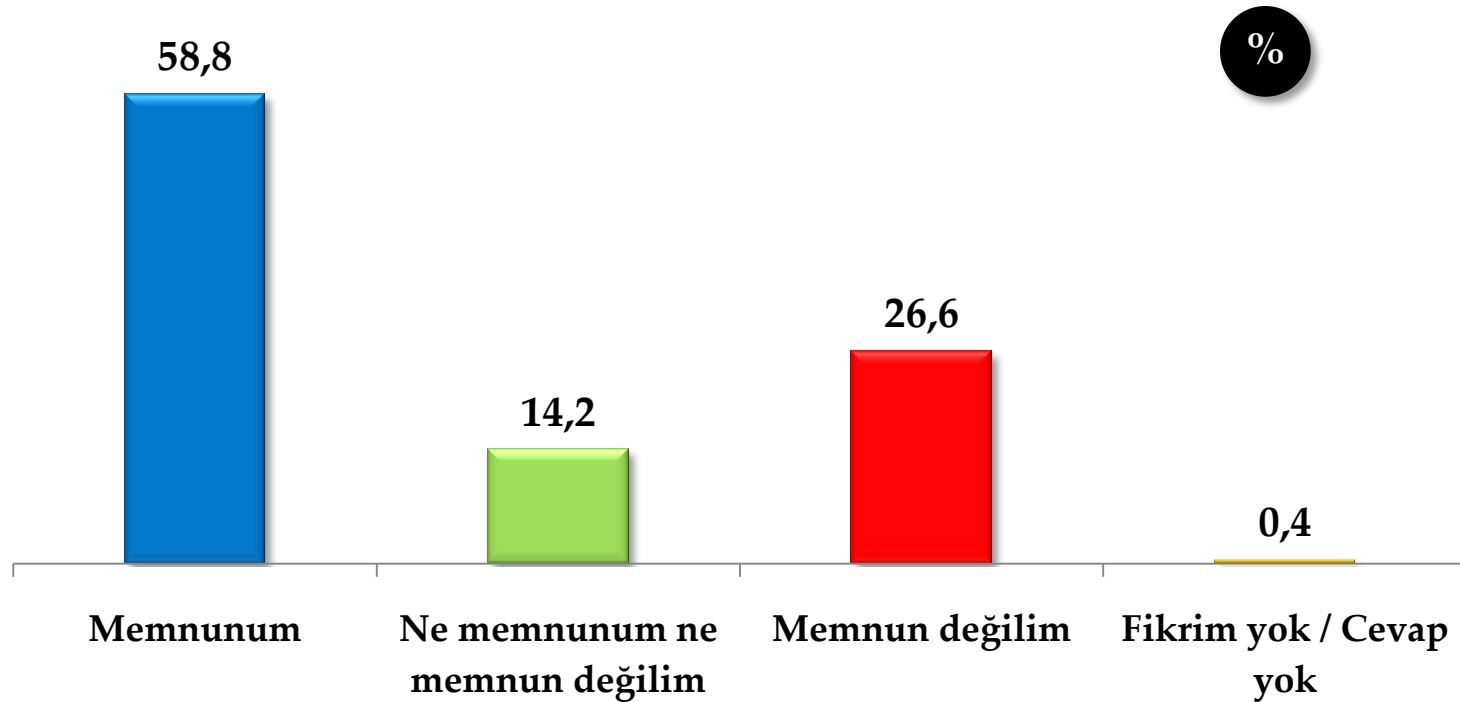
Genel Olarak Düşündüğünüzde Türkiye İyiye Doğru mu Gidiyor, Kötüye Doğru mu Gidiyor?

**Genel Olarak Düşündüğünüzde Türkiye İyiye Doğru mu
Gidiyor, Kötüye Doğru mu Gidiyor?**
(Ocak 2010 – Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)

	Ocak 2010	Mart 2010	Mayıs 2010	Mayıs II 2010	Aralık 2010	Mart 2011
İyiye gidiyor	29,9	39,9	38,8	40,2	49,5	47,2
Ne iyiye gidiyor ne kötüye gidiyor						11,5
Kötüye gidiyor	65,8	56,5	56,0	51,1	43,9	36,3
Fikrim Yok / Cevap Yok	4,3	3,6	5,2	8,8	6,6	5,2

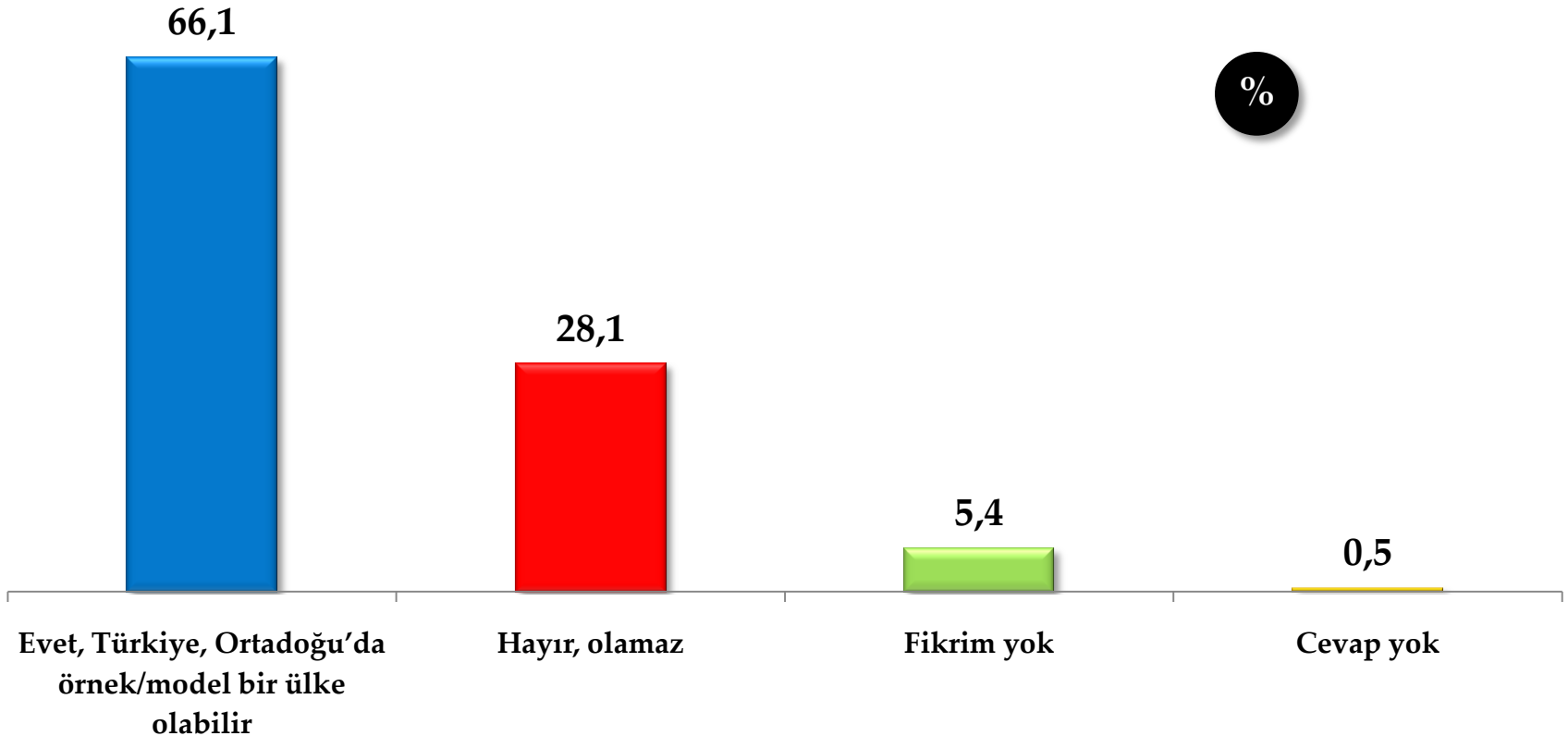
Yaşadığınız Tüm Şartları Dikkate Aldığınızda, Hayatınızdan ne Kadar Memnunsunuz?

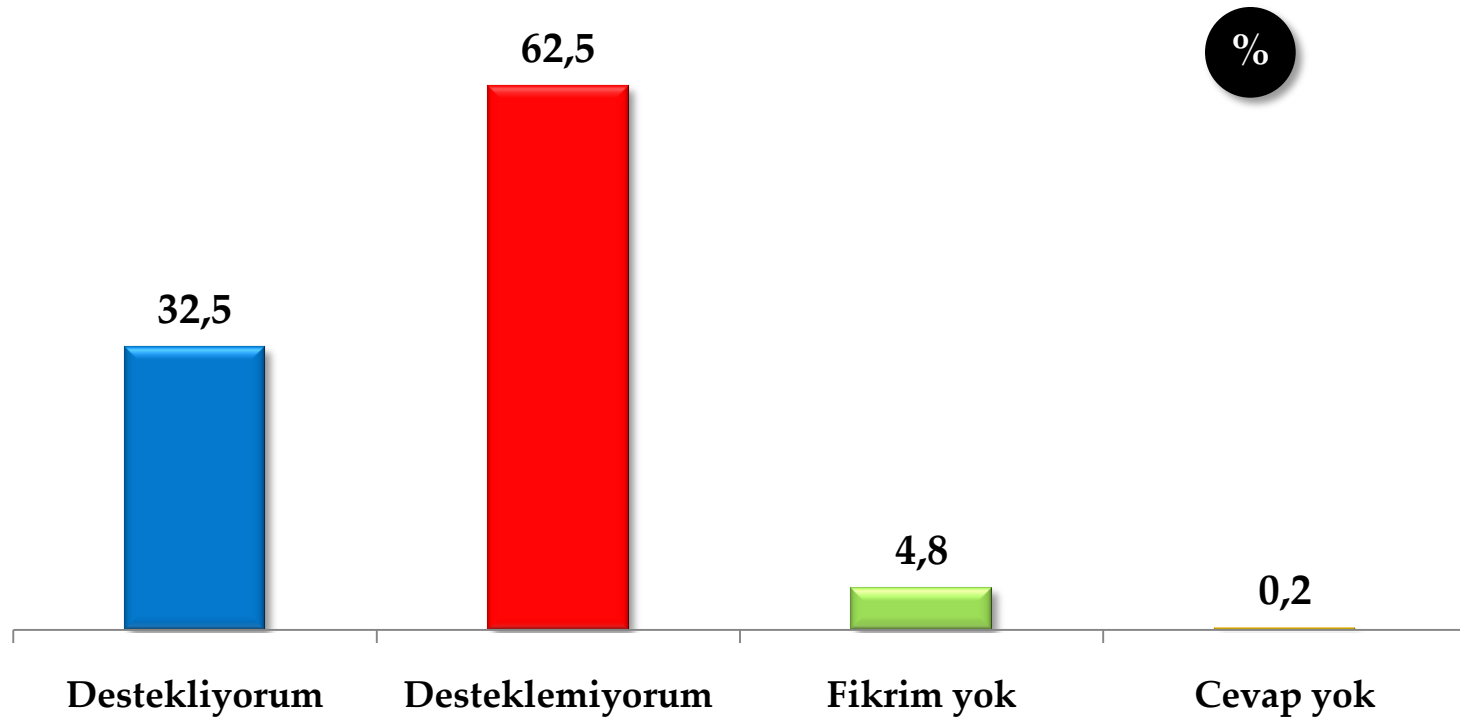
**Yaşadığınız Tüm Şartları Dikkate Aldığınızda,
Hayatınızdan ne Kadar Memnunsunuz?
(Ocak 2010 – Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)**

	Ocak 2010	Mart 2010	Mayıs 2010	Aralık 2010	Mart 2011
Memnunum	51,5	51,5	65,5	55,7	58,8
Ne memnunum ne de memnun değilim	-	8,7	5,9	10,6	14,2
Memnun değilim	48,0	39,6	28,5	33,2	26,6
Fikrim Yok / Cevap Yok	0,6	0,2	0,1	0,5	0,4

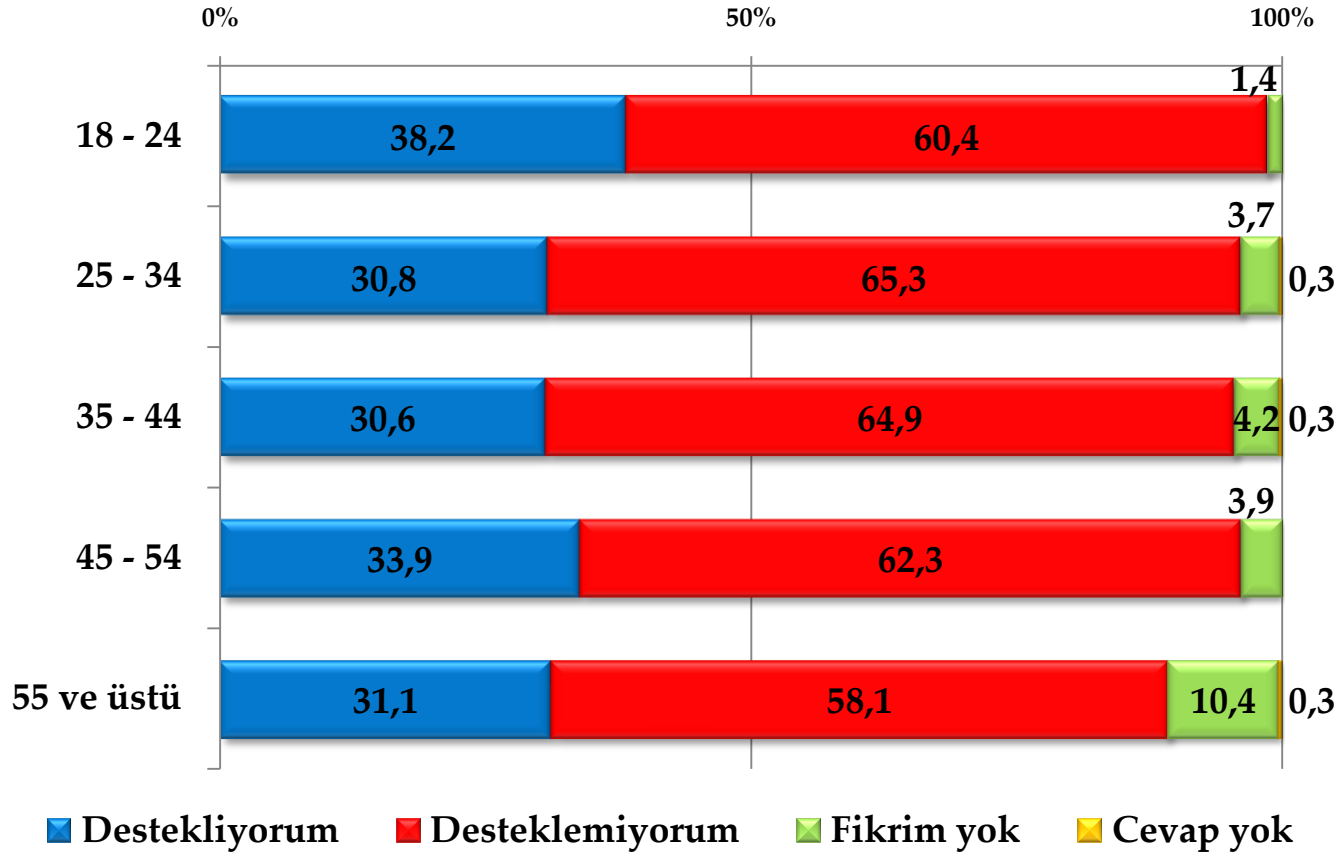
Türkiye'nin Ortadoğu'ya Örnek/Model Ülke Olabileceğini Düşünüyor musunuz?

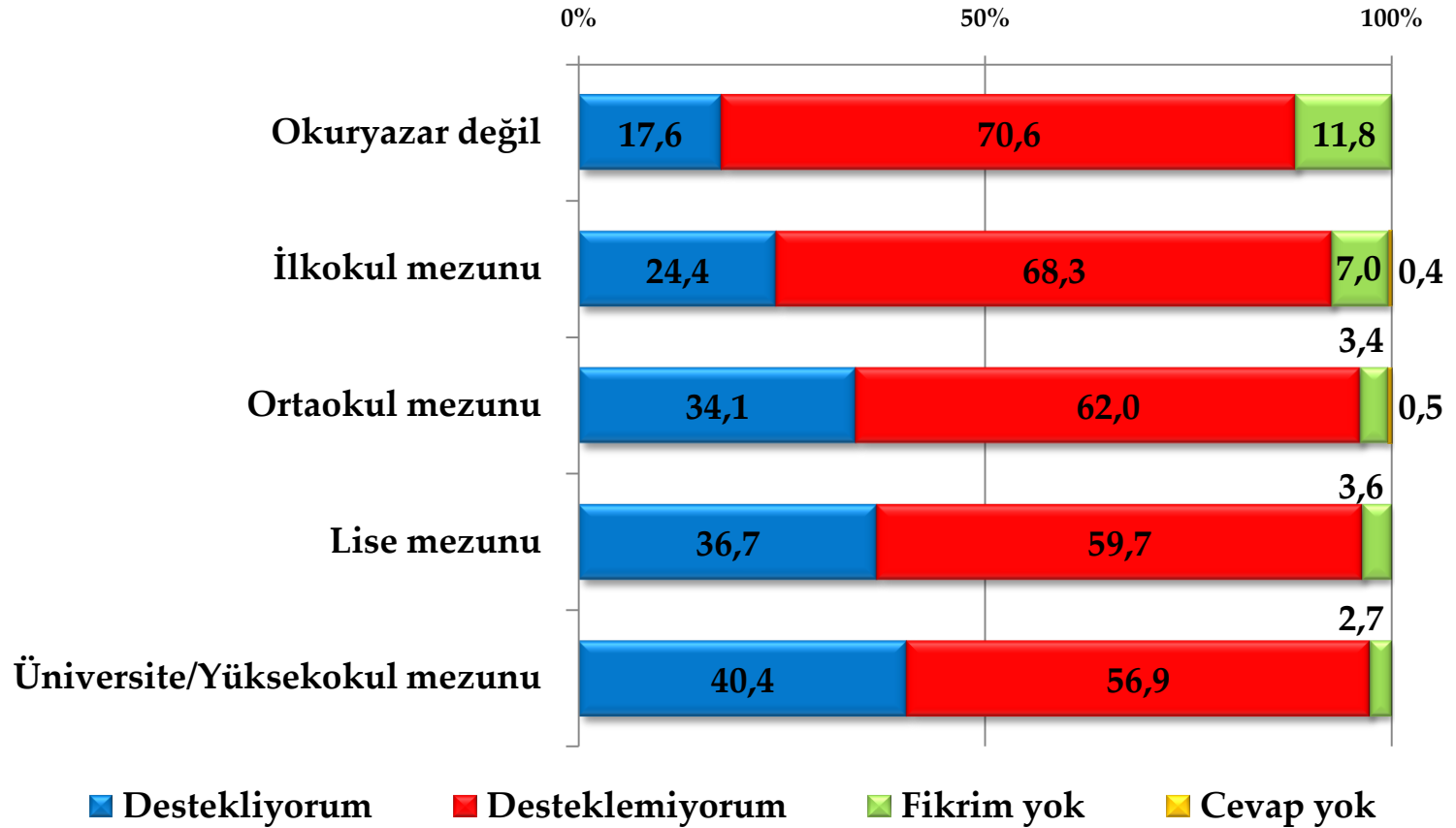
Bedelli Askerliği Destekliyor musunuz?

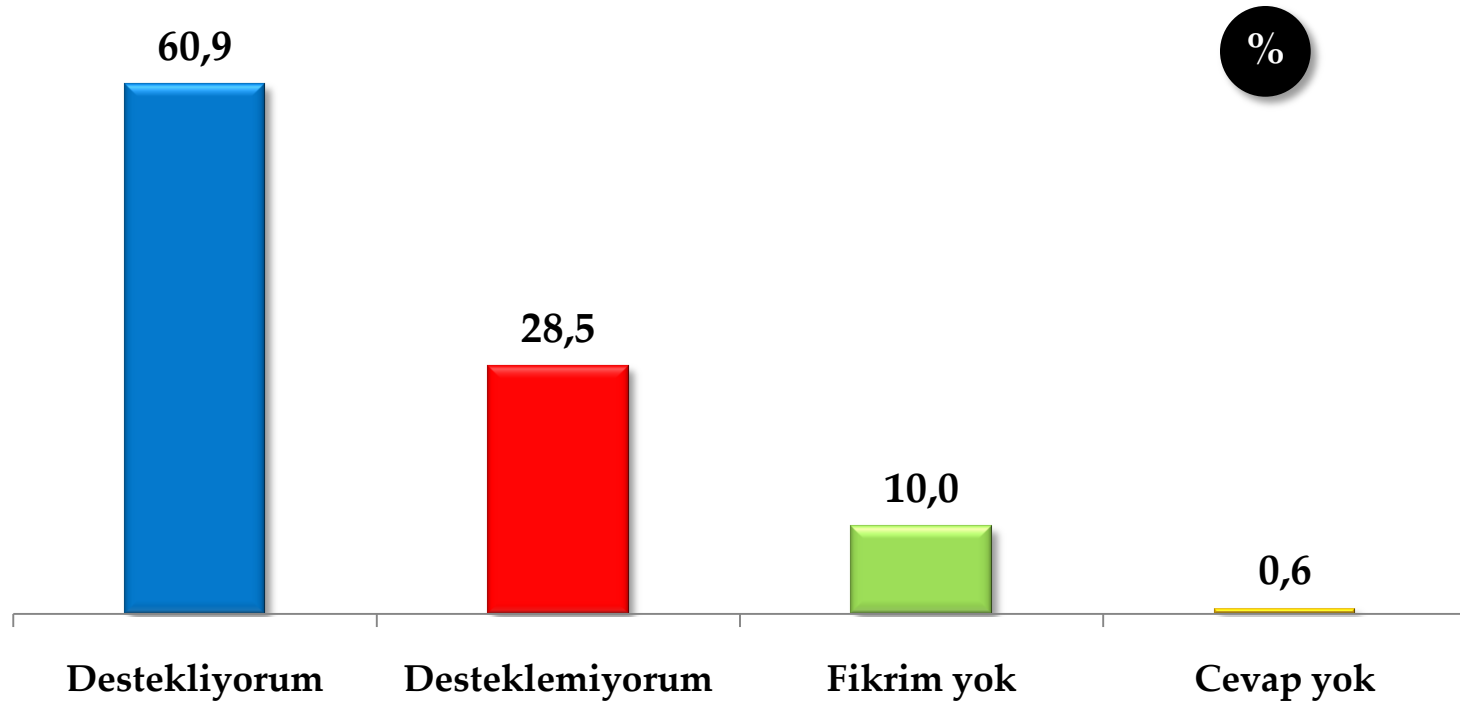
Bedelli Askerliği Destekliyor musunuz? (Yaşa göre dağılım %)

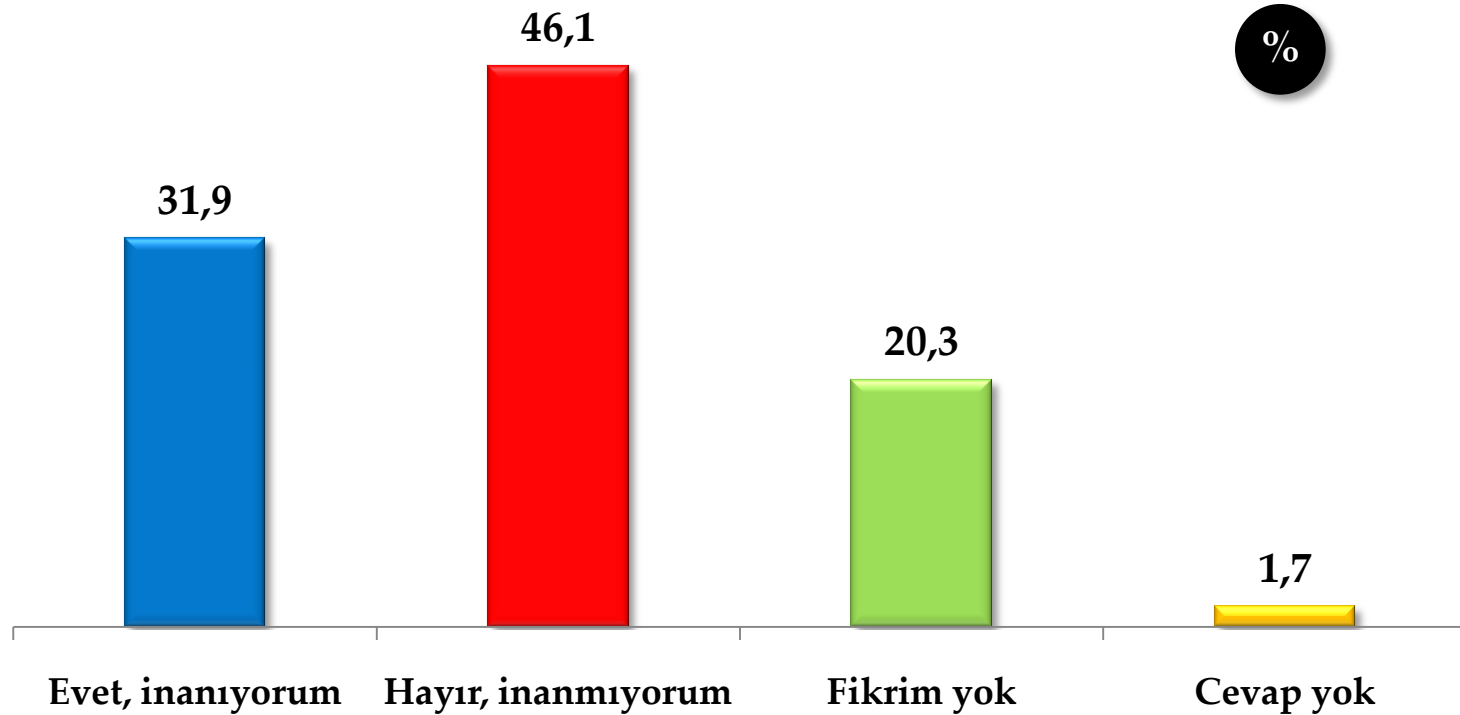
Bedelli Askerliği Destekliyor musunuz? (Eğitim durumuna göre dağılım %)

Profesyonel Orduyu/Maaşlı Asker İstihdamını Destekliyor musunuz?

Ergenekon Davasının, Adalete ve Hakkaniyete Uygun Bir Şekilde Yürüdüğüne İnanıyor musunuz, İnanmıyor musunuz?

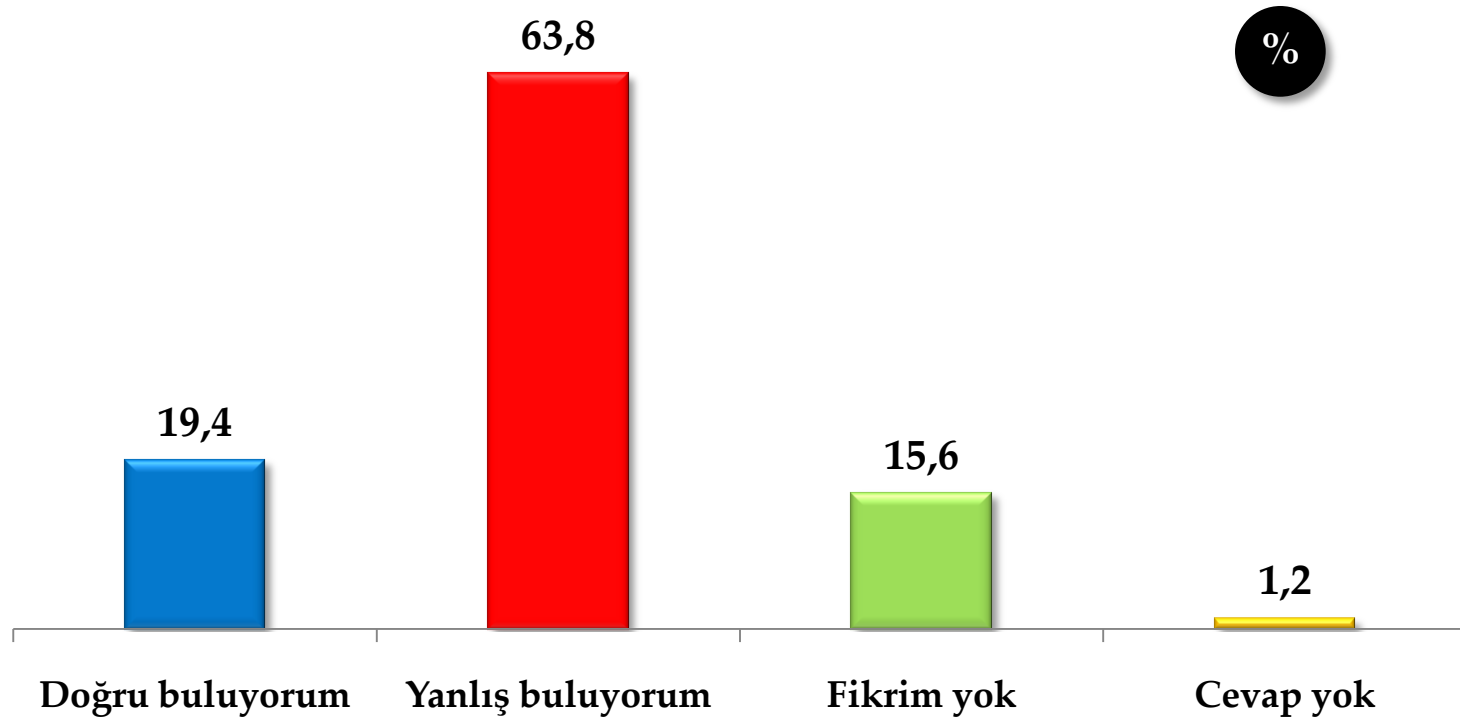

Ergenekon Davasının, Adalete ve Hakkaniyete Uygun Bir
Şekilde Yürüdüğüne İnanıyor musunuz, İnanmıyor
musunuz?

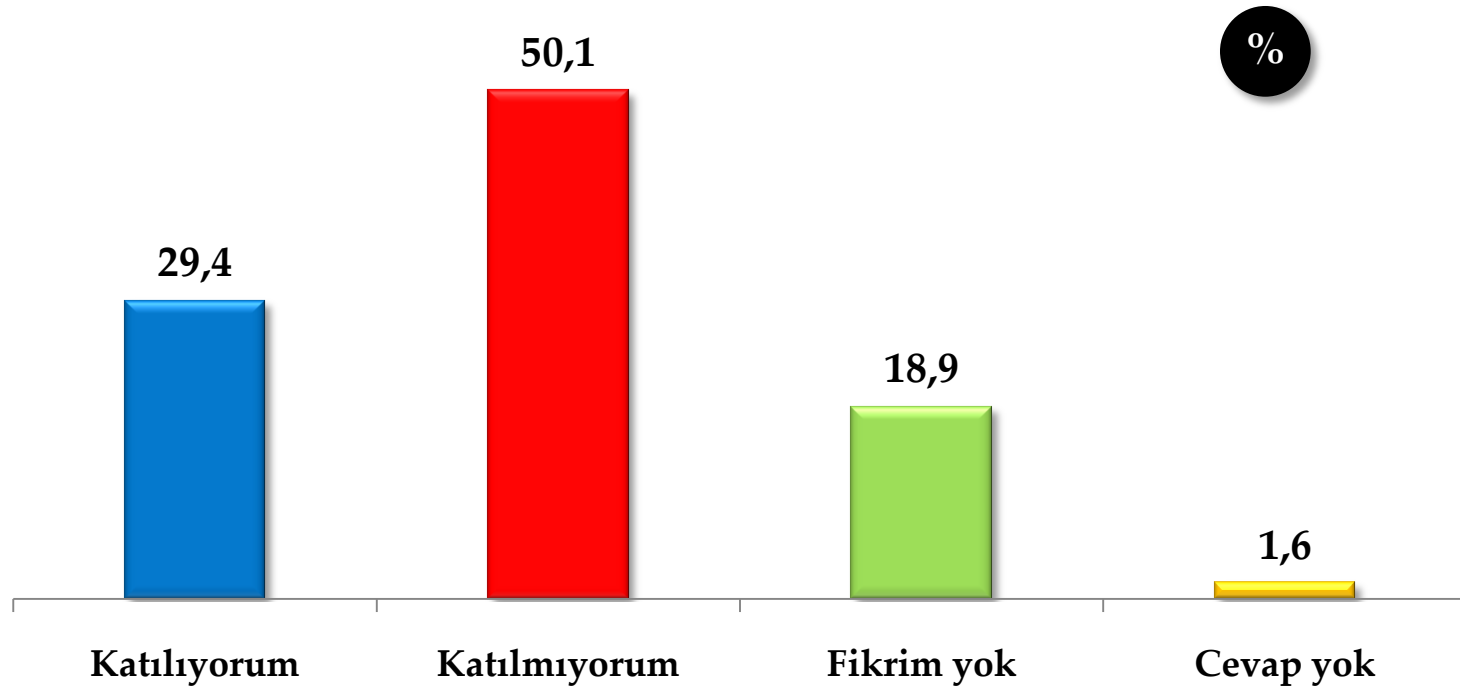
(Mayıs 2009 – Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)

	Mayıs 2009	Mart 2011
Evet, inanıyorum	41,0	31,9
Hayır, inanmıyorum	44,2	46,1
Fikrim yok / Cevap yok	14,8	22,0

Bazı Ergenekon Davası Sanıklarının, Milletvekili Adayı Olarak Gösterilmesini Nasıl Karşılıyorsunuz?

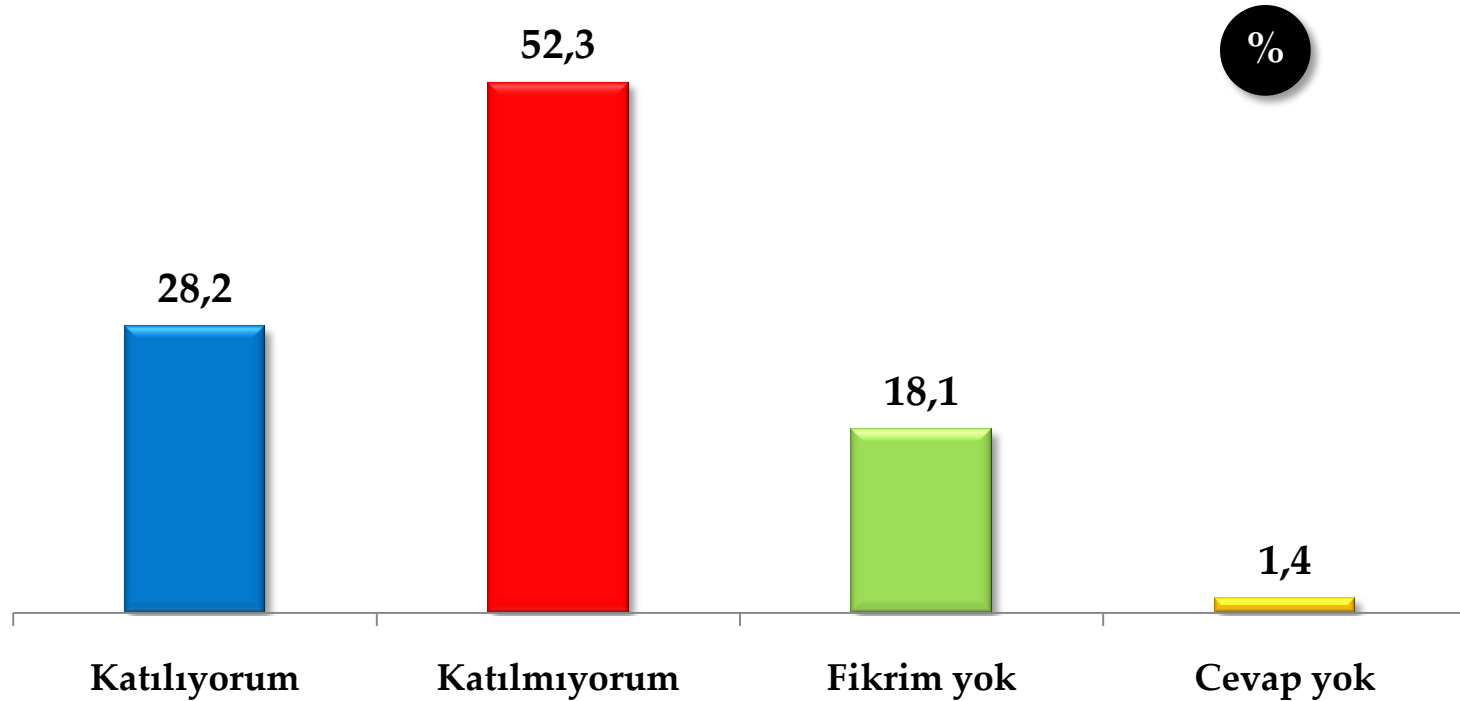
“Ergenekon Davası, Hükümetin Muhalifleri Sindirme Operasyonudur” Şeklindeki Görüşe Katılıyor musunuz, Katılmıyor musunuz?

“Ergenekon Davası, Hükümetin Muhalifleri Sindirme Operasyonudur” Şeklindeki Görüşe Katılıyor musunuz, Katılmıyor musunuz?
(Ocak 2009 – Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)

	Ocak 2009	Mayıs 2009	Mart 2011
Evet katılıyorum	38,9	29,7	29,4
Hayır katılmıyorum	47,7	54,7	50,1
Fikrim yok	13,4	15,6	20,5

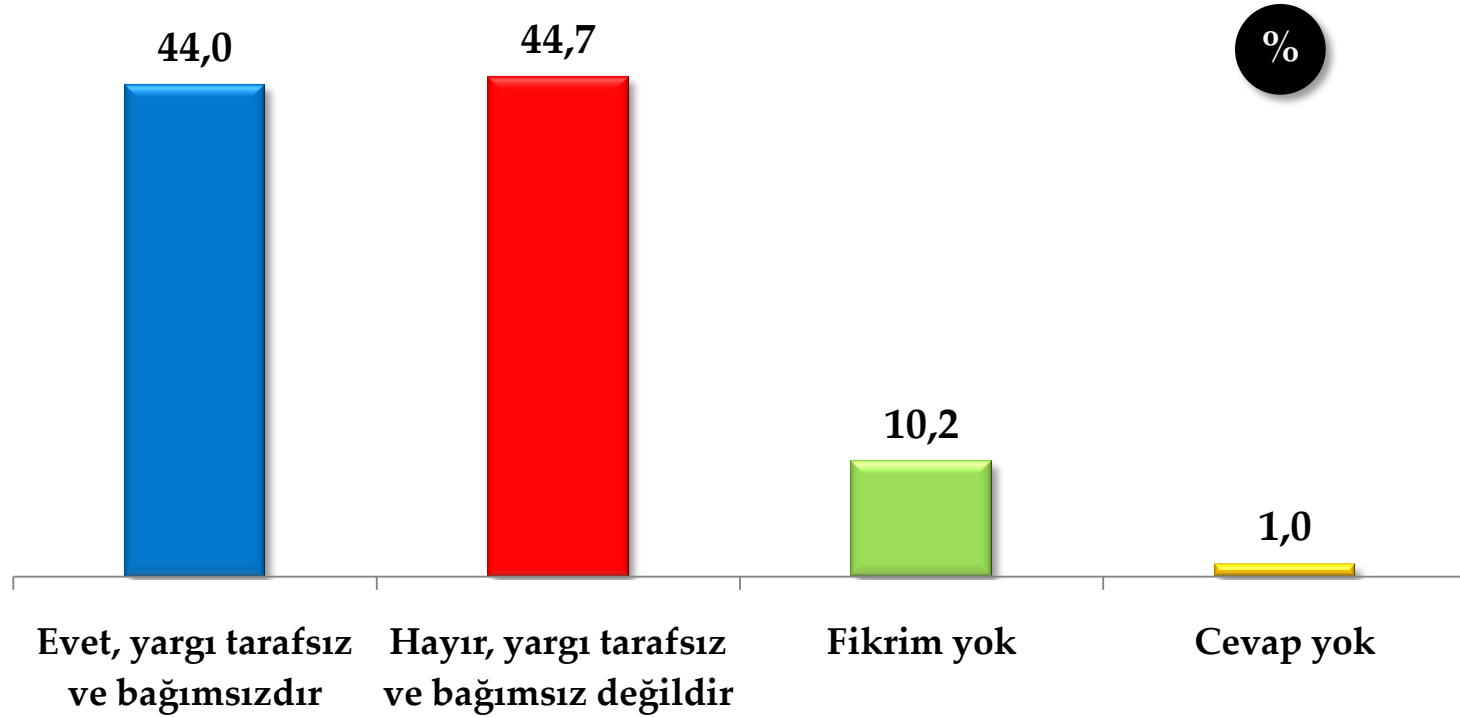
“Ergenekon Davası, Demokrasiyi Güçlendirmek İçin Bir Fırsattır” Şeklindeki Görüşe Katılıyor musunuz, Katılmıyor musunuz?

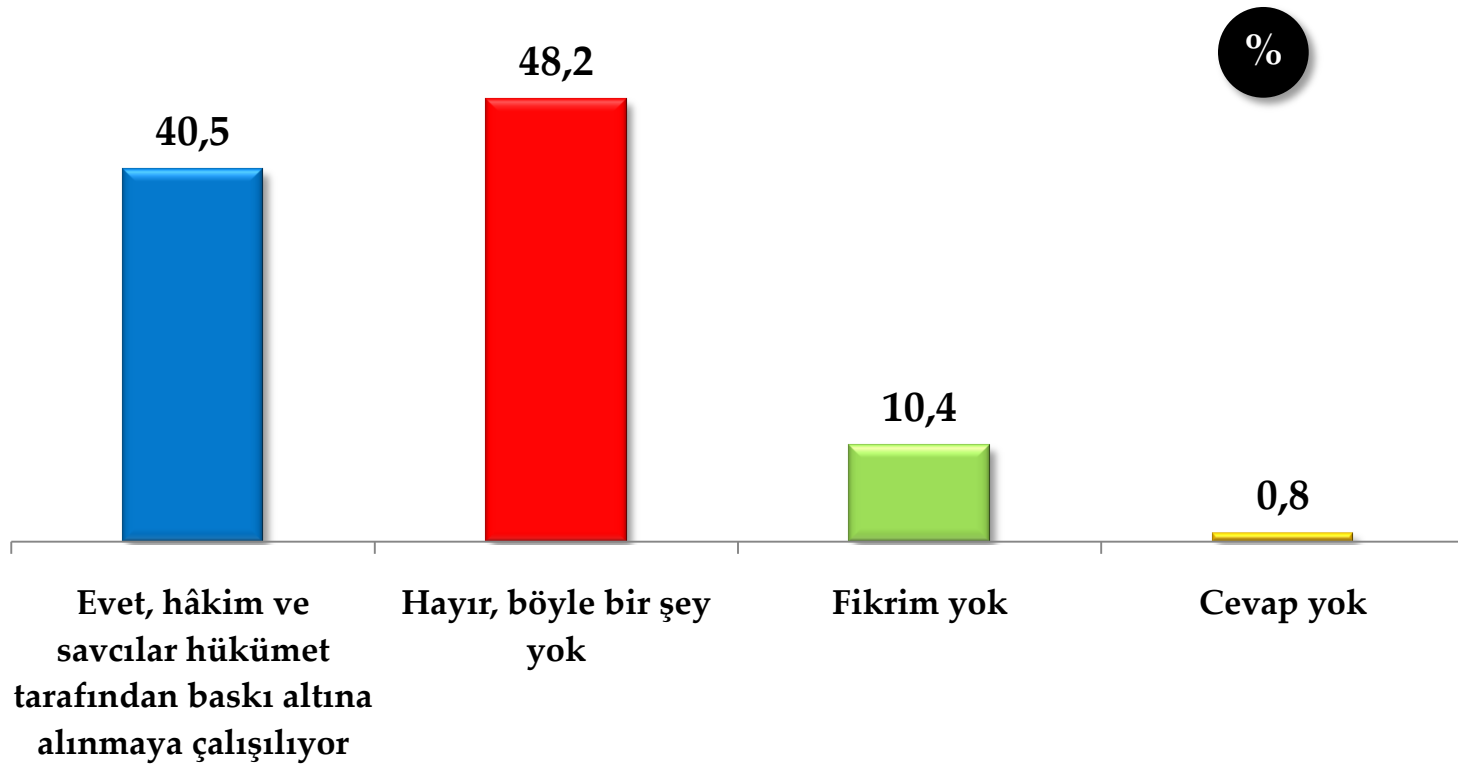
“Ergenekon Davası, Demokrasiyi Güçlendirmek İçin Bir Fırsattır” Şeklindeki Görüşe Katılıyor musunuz, Katılmıyor musunuz?
(Ocak 2009 – Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)

	Ocak 2009	Mayıs 2009	Mart 2011
Evet katılıyorum	37,7	39,3	28,2
Hayır katılmıyorum	48,8	45,4	52,3
Fikrim yok / Cevap yok	13,5	15,3	19,5

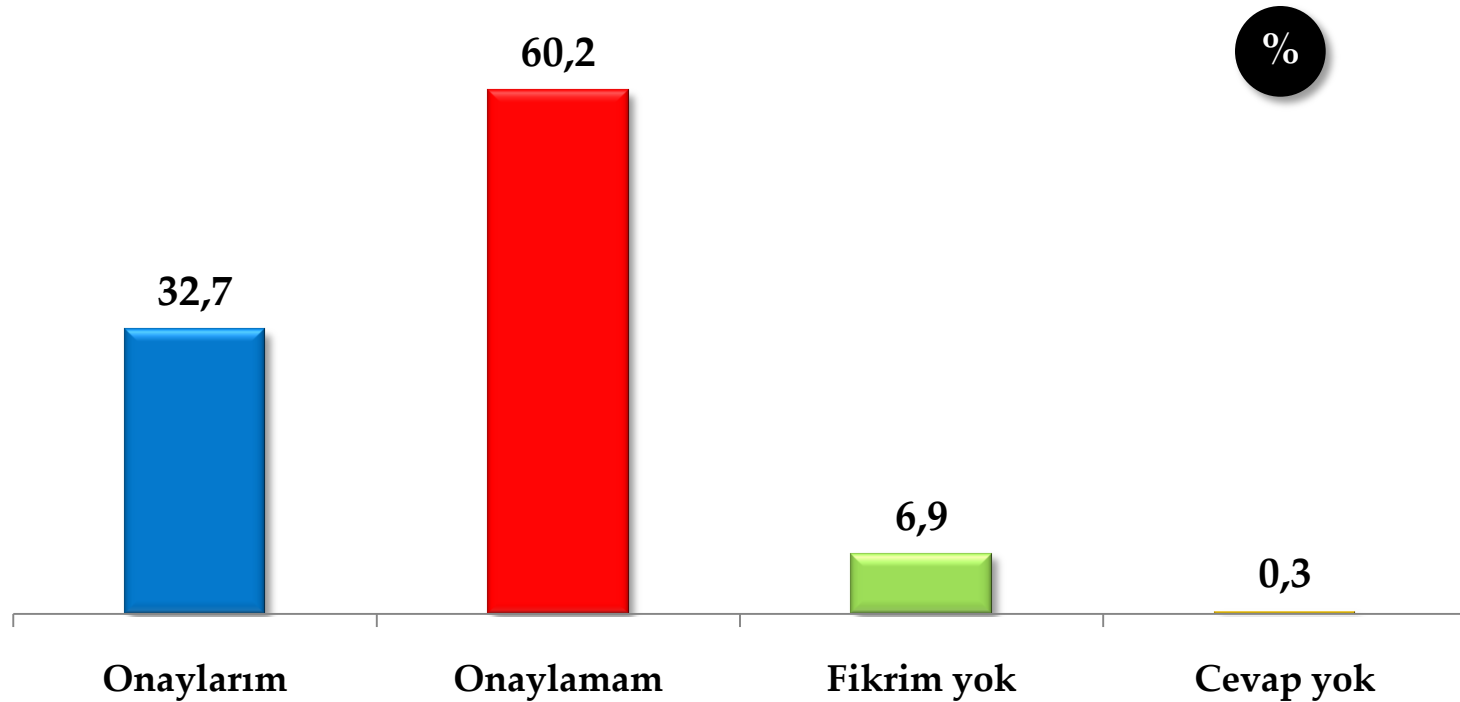
Yargının Tarafsız ve Bağımsız Olduğunu Düşünüyor musunuz?

Hâkim ve Savcıların Hükümet Tarafından Baskı Altına Alınmaya Çalışıldığını Düşünüyor musunuz?

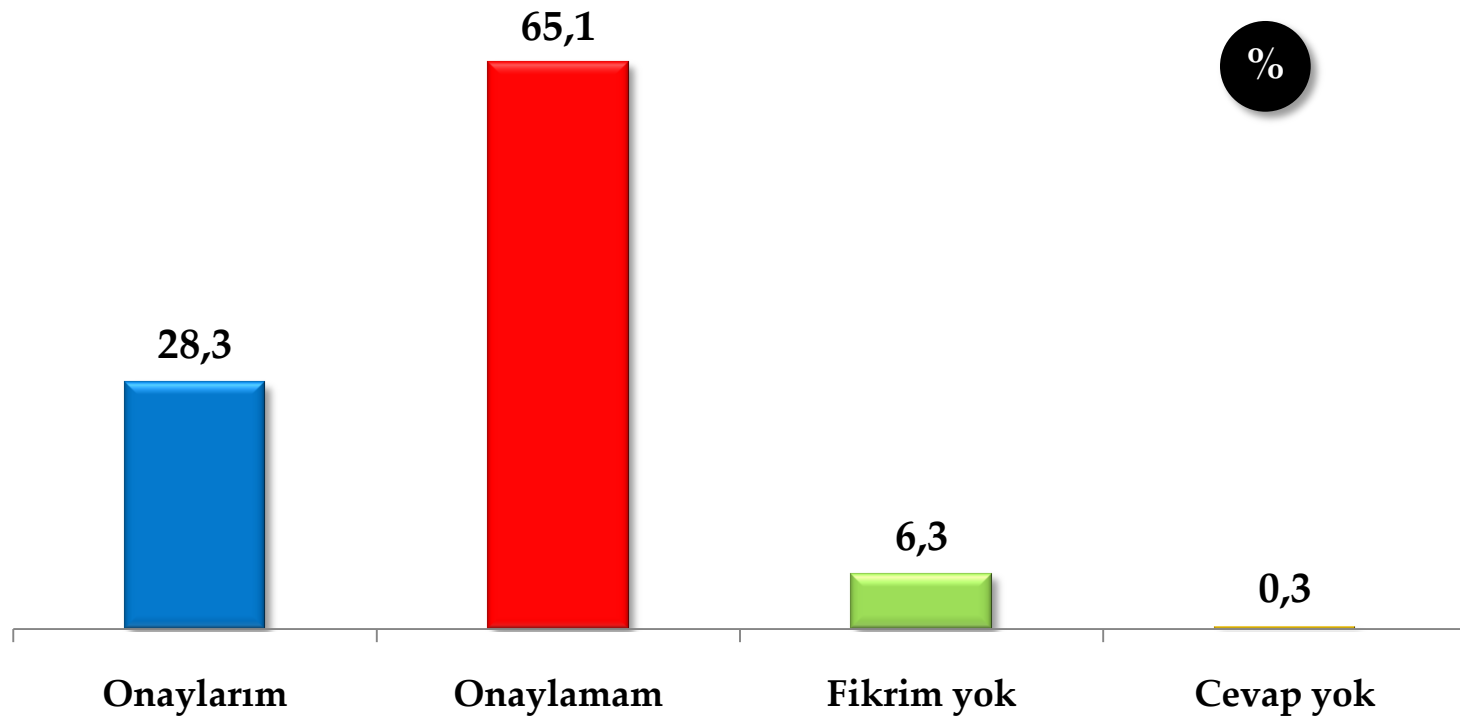
Kürt Nüfusun Yoğun Olduğu Yerlerde Kürtçenin Eğitim Dili Olmasını Onaylar mısınız?

**Kürt Nüfusun Yoğun Olduğu Yerlerde Kürtçenin Eğitim
Dili Olmasını Onaylar mısınız?**
(Ağustos 2009 - Mart 2011 Değişimi- %)

	Ağustos 2009	Aralık 2010	Mart 2011
Onaylarım	53,4	29,7	32,7
Onaylamam	43,4	67,3	60,2
Fikrim yok / Cevap yok	3,3	3,1	7,2

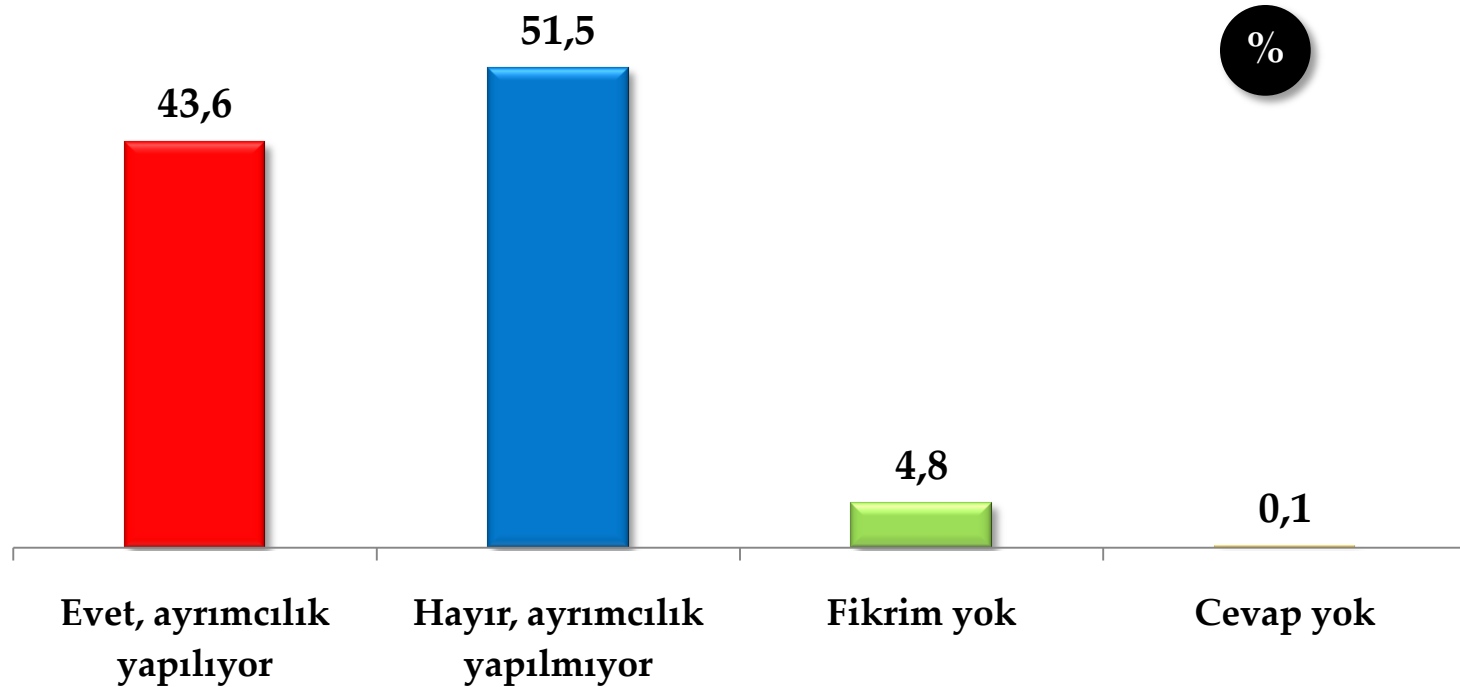
Kürt Nüfusun Yoğun Olduğu Yerlerde Halkın Resmi Makamlarla İlişkilerinde de Kürtçenin Kullanılmasını Onaylar Mısınız Onaylamaz mısınız?

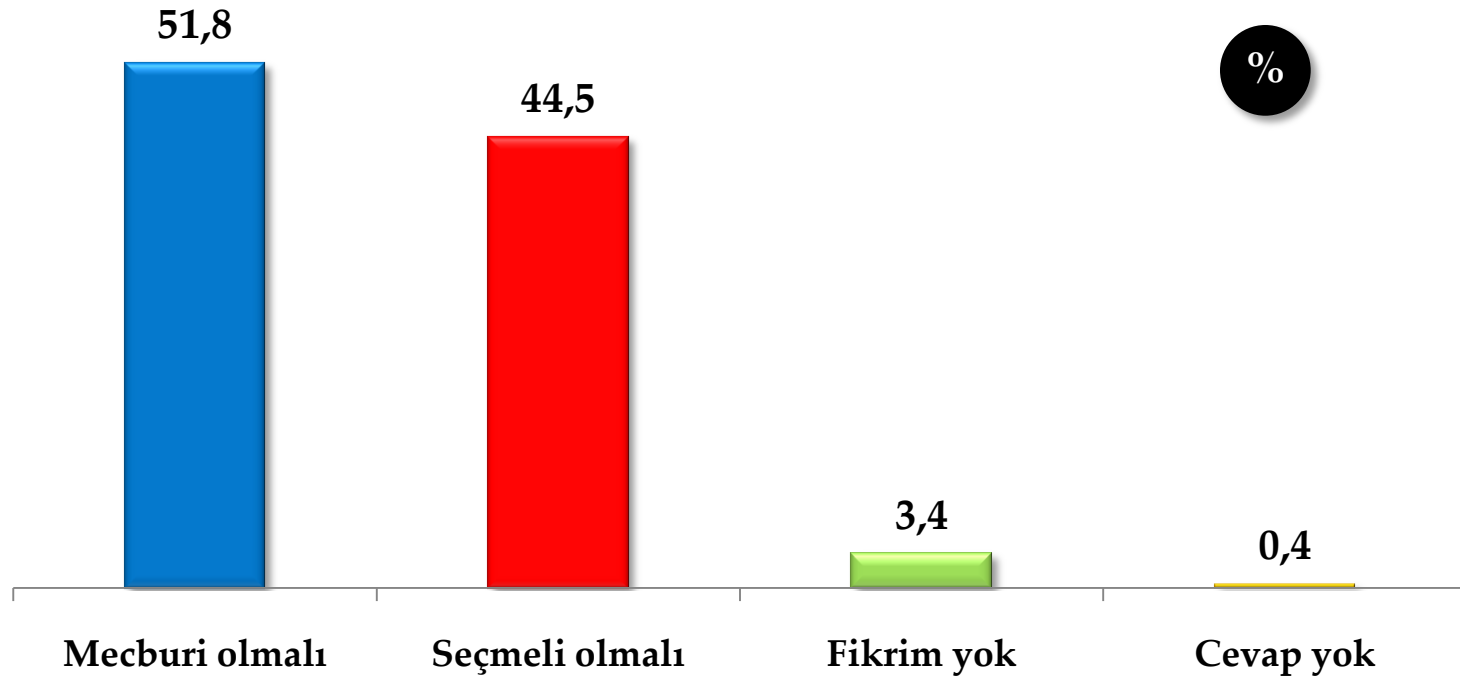
Kürt Nüfusun Yoğun Olduğu Yerlerde Halkın Resmi Makamlarla İlişkilerinde de Kürtçenin Kullanılmasını Onaylar Mısınız Onaylamaz mısınız?
(Aralık 2010- Mart 2011 Değişimi- %)

	Aralık 2010	Mart 2011
Onaylarım	17,3	28,3
Onaylamam	80,3	65,1
Fikrim yok / Cevap yok	2,5	6,6

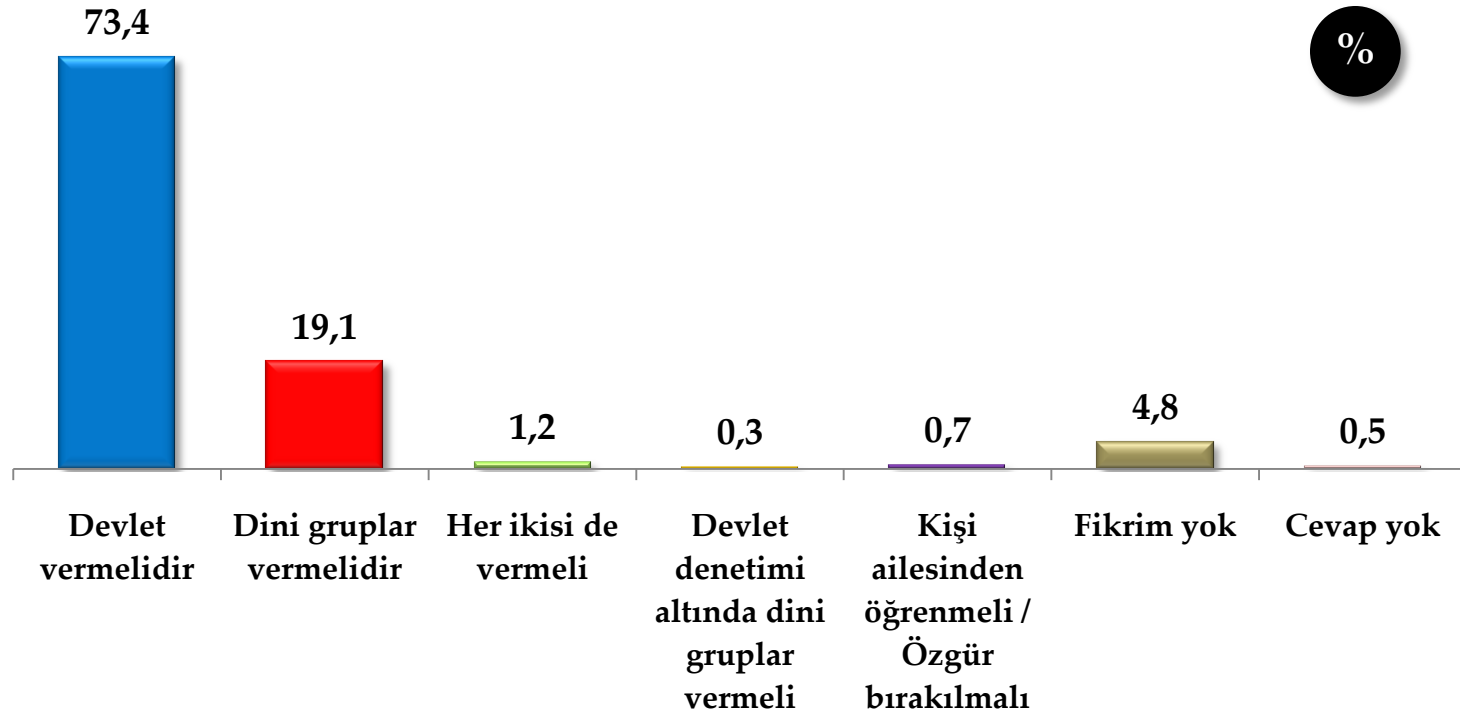
Türkiye’de Vatandaşlara (Dindarlara, Kürtlere, Gayri-Müslimlere, Alevilere, Eşcinsellere) Yönelik Bir Ayrımcılık Yapıldığını Düşünüyor musunuz?

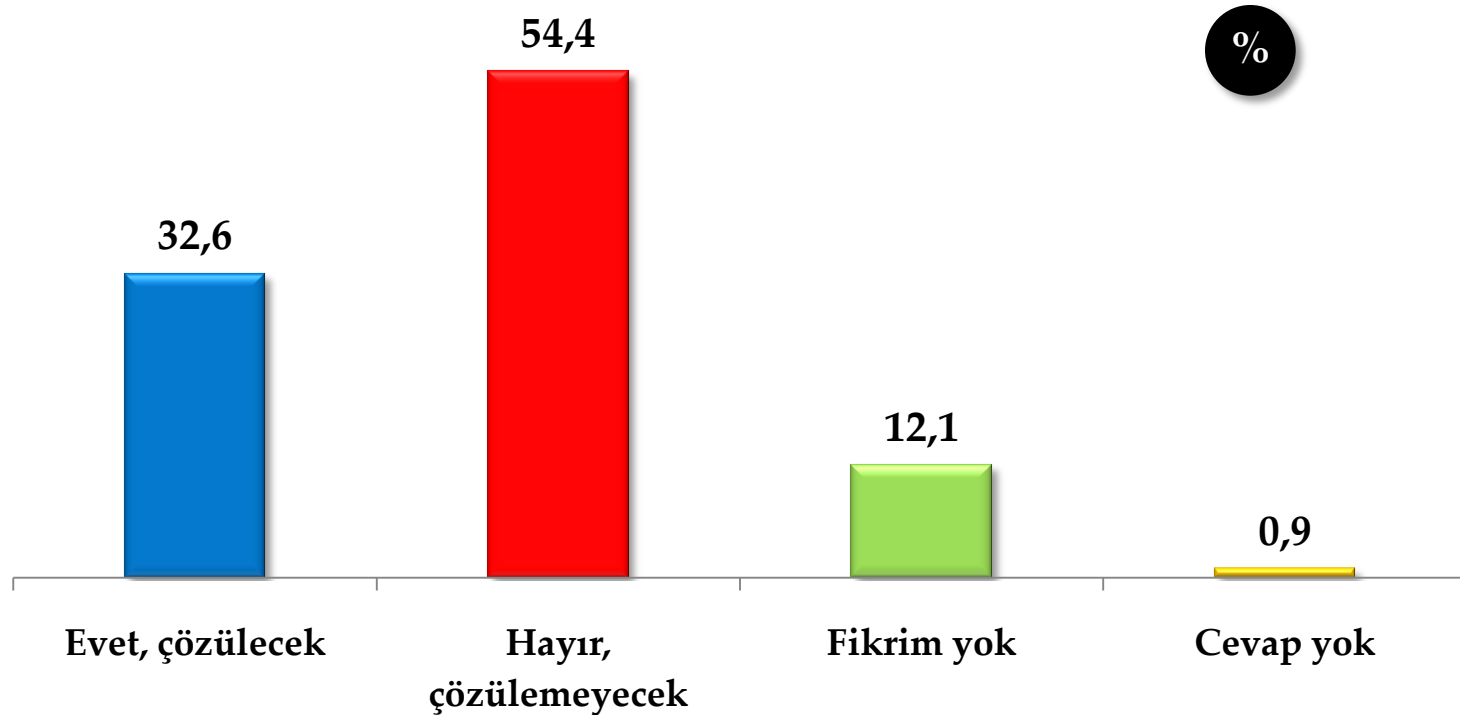
Din Eğitimi Okullarda Mecburi mi, Yoksa Seçmeli mi Olmalıdır?

Din Eğitimi Devlet mi Vermelidir, Yoksa Dini Gruplar mı?

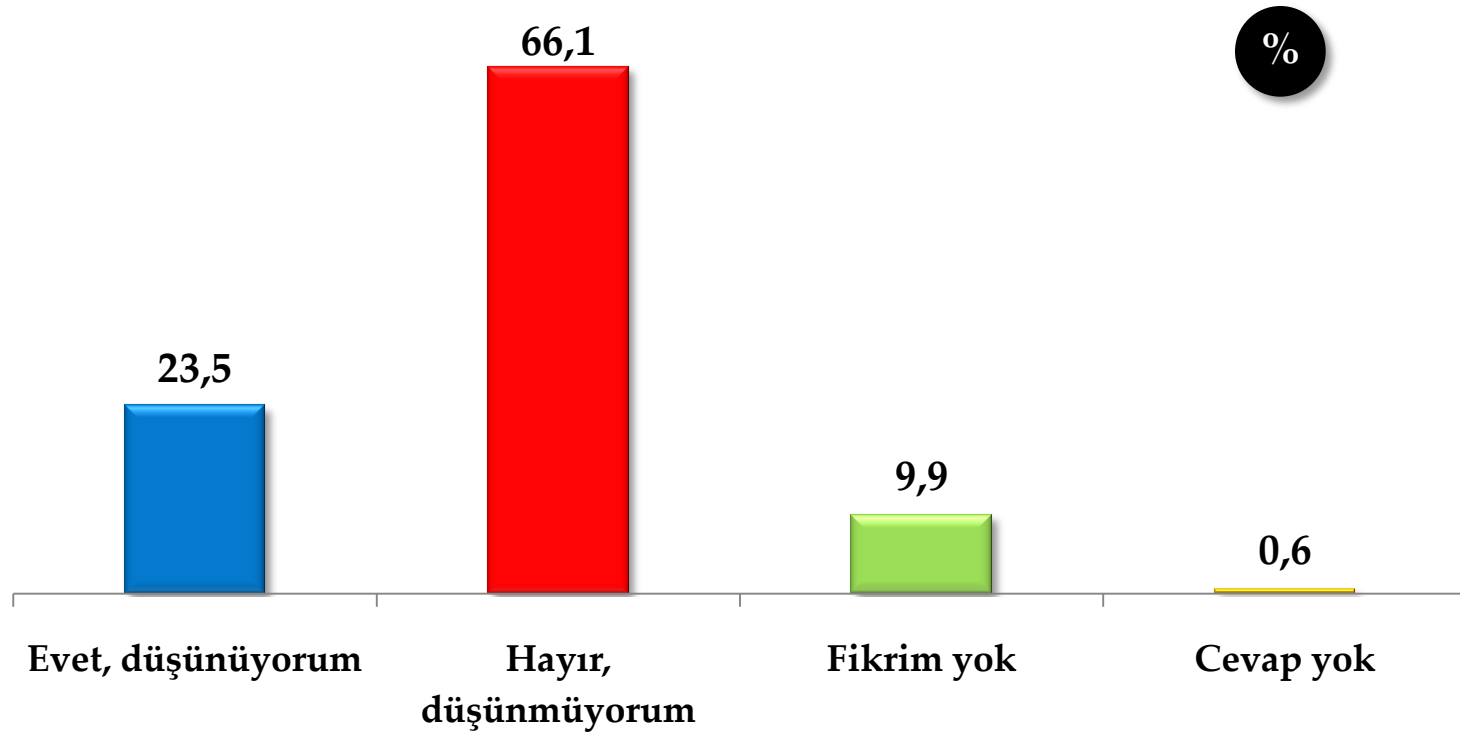
Önümüzdeki Beş Yılda Türkiye’de Kürt Meselesinin Çözülebileceğini Düşünüyor musunuz?

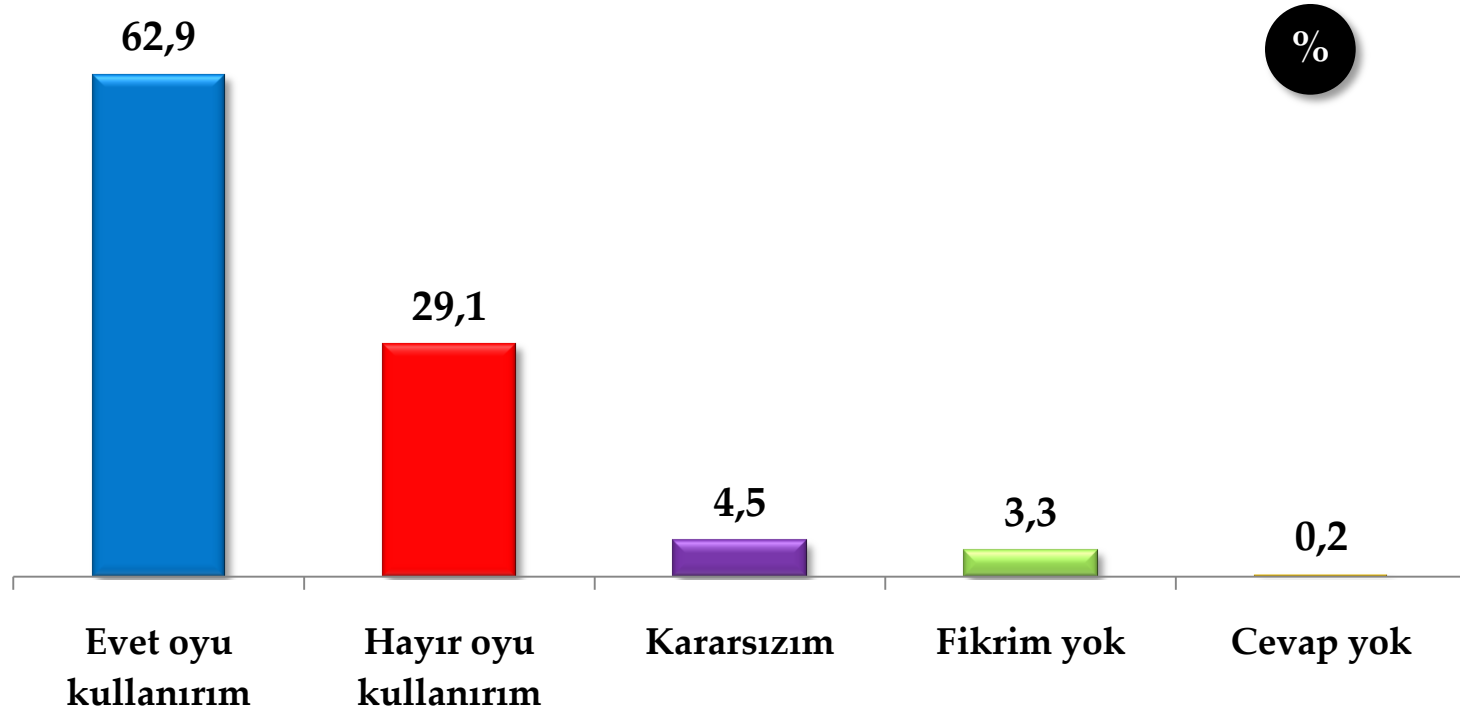
Önümüzdeki Beş Yılda Türkiye’de İşsizlik Sorununun Çözülebileceğini Düşünüyor musunuz?

Önümüzdeki Beş Yılda Türkiye'nin, AB 'ye Tam Üye Olabileceğini Düşünüyor musunuz?

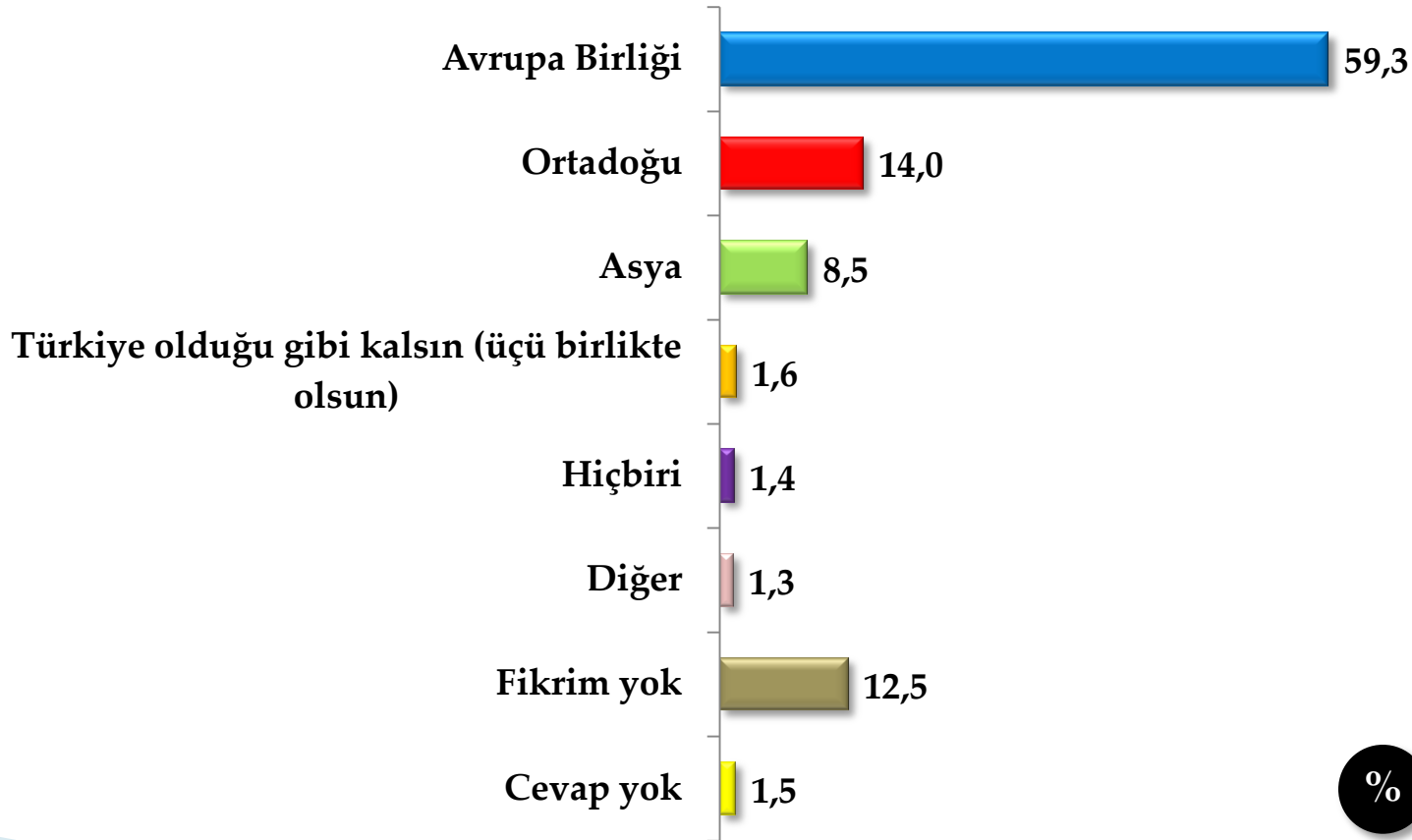
Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) Girmesi İçin Referandum Yapılsa “Evet” Oyu mu, “Hayır” Oyu mu Kullanırsınız?

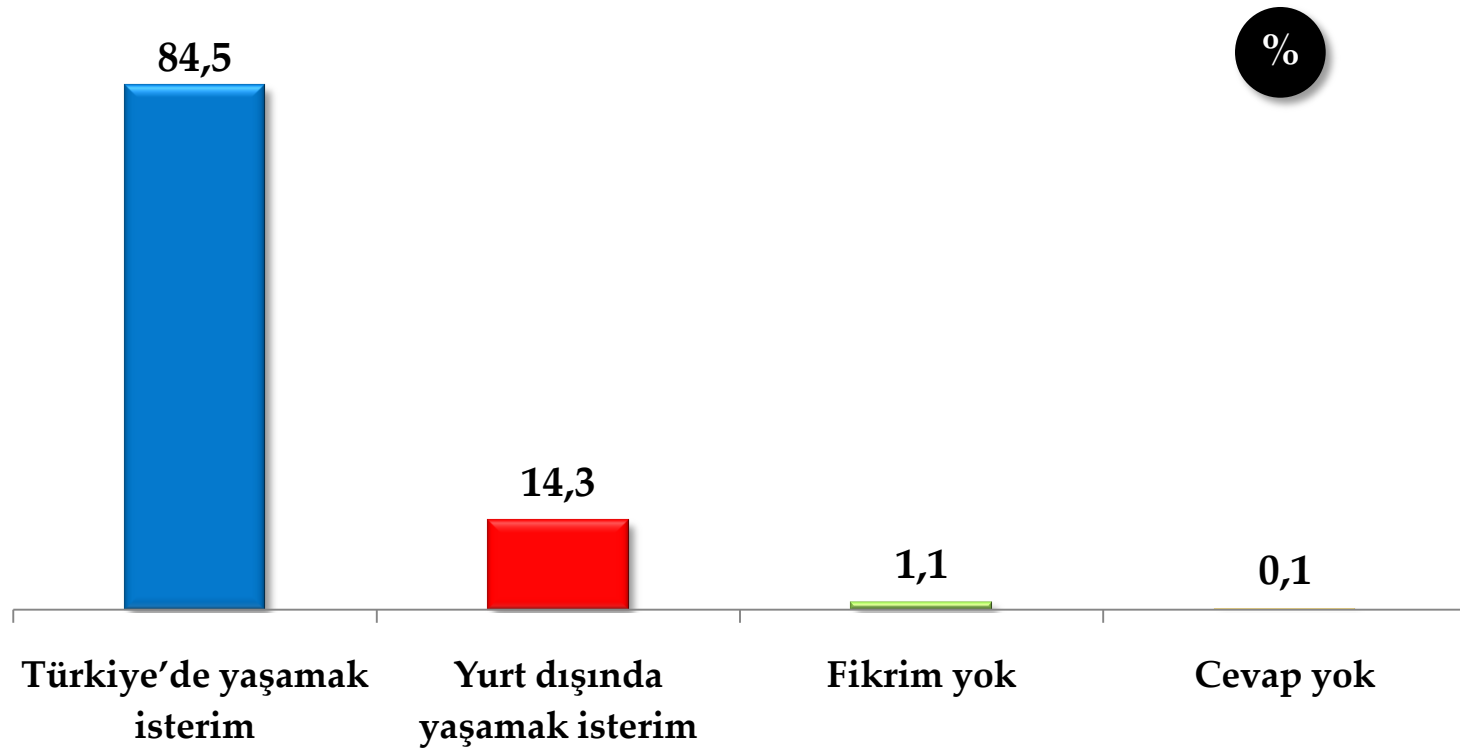
**Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) Girmesi İçin
Referandum Yapılsa “Evet” Oyu mu, “Hayır” Oyu mu
Kullanırsınız?**
(Ocak 2009- Mart 2011 Sürecindeki Değişim- %)

	Ocak 2009	Ocak 2010	Mart 2010	Aralık 2010	Mart 2011
Evet oyu veririm	55,0	49,7	59,3	53,7	62,9
Hayır oyu veririm	35,8	34,9	36,6	38,7	29,1
Kararsızım	7,2	14,1	-	5,6	4,5
Fikrim yok / Cevap yok	2,0	1,3	4,2	2,1	3,5

Türkiye'nin Gelecekteki Yeri Sizce Aşağıdakilerden Hangisi Olmalıdır?

Türkiye’de mi Yoksa Yurt Dışında mı Yaşamak İstersiniz?

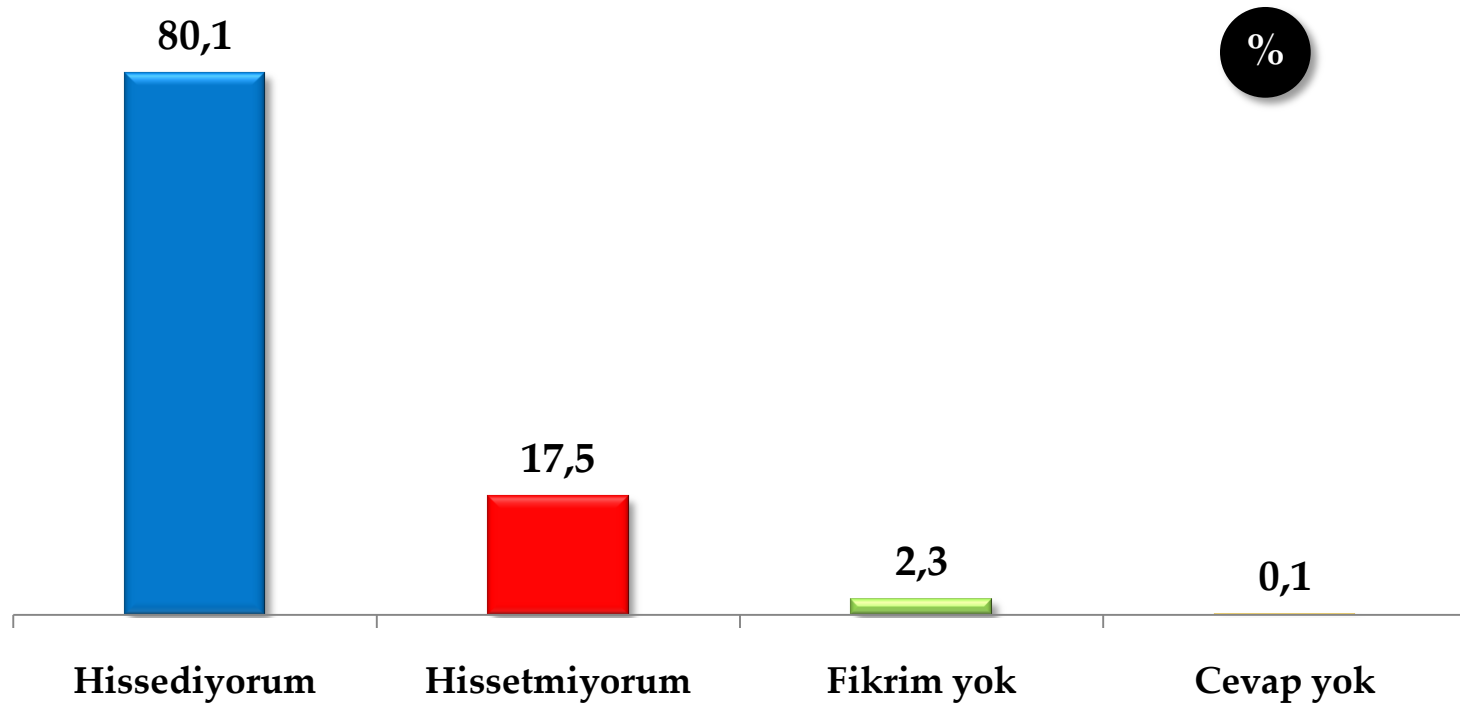

Hangi Ülkede Yaşamak İstersiniz?

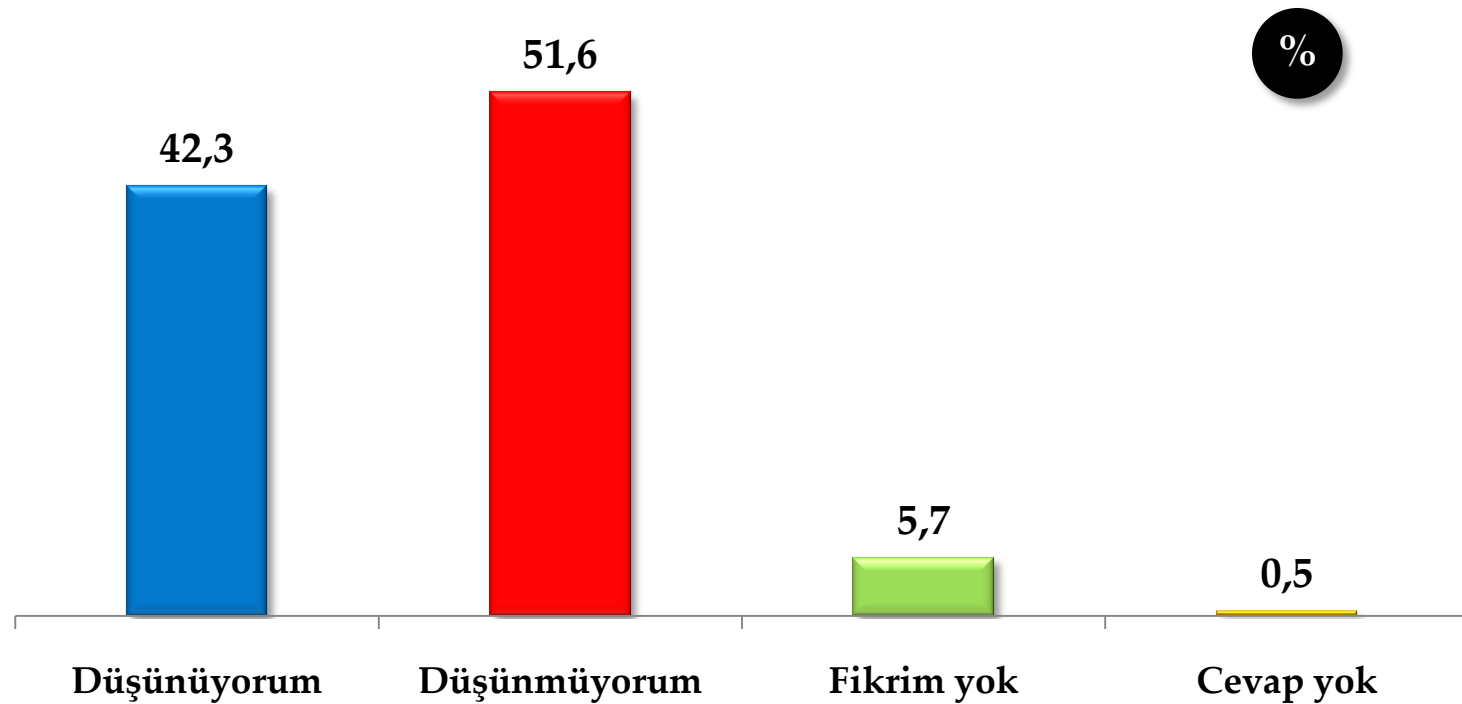
		Sayı	Yüzde
1	Almanya	43	19,6
2	A.B.D.	42	19,2
3	Hollanda	19	8,7
4	Fransa	18	8,2
5	İngiltere	12	5,5
6	Norveç	9	4,1
7	İsveç	7	3,2
8	İsviçre	7	3,2
9	İtalya	7	3,2
10	Kanada	7	3,2
11	Avrupa	5	2,3
12	Avustralya	5	2,3
13	Avusturya	3	1,4
14	Danimarka	3	1,4
15	Yunanistan	3	1,4
16	Diğer	12	5,5
17	Fark etmez	6	2,7
18	Bilmiyorum	11	5,0
	TOPLAM	219*	100

**Yurt dışında yaşamak istediğini belirten 219 kişiye sorulmuştur.*

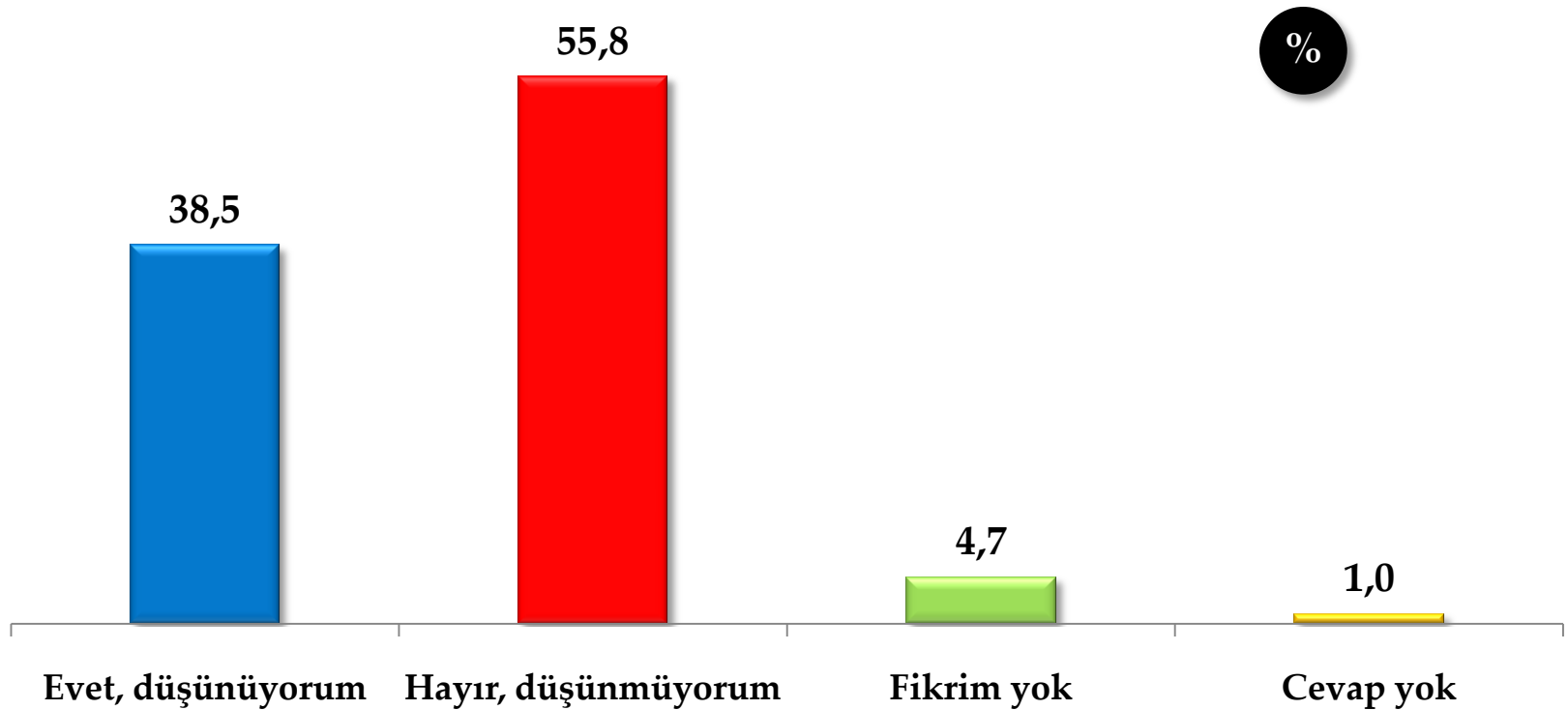
Birey Olarak Kendinizi Değerli Hissediyor musunuz?

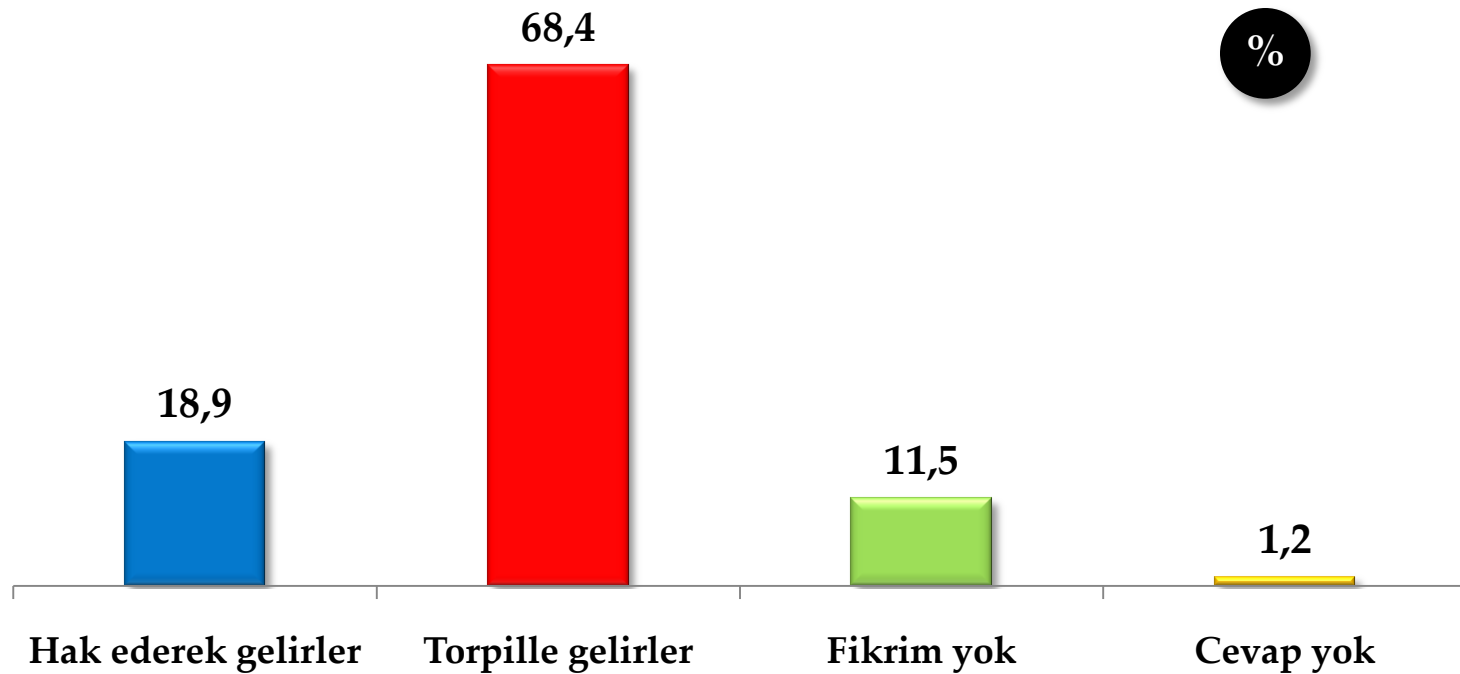
Türkiye’de Bireylere Değer Verildiğini Düşünüyor musunuz?

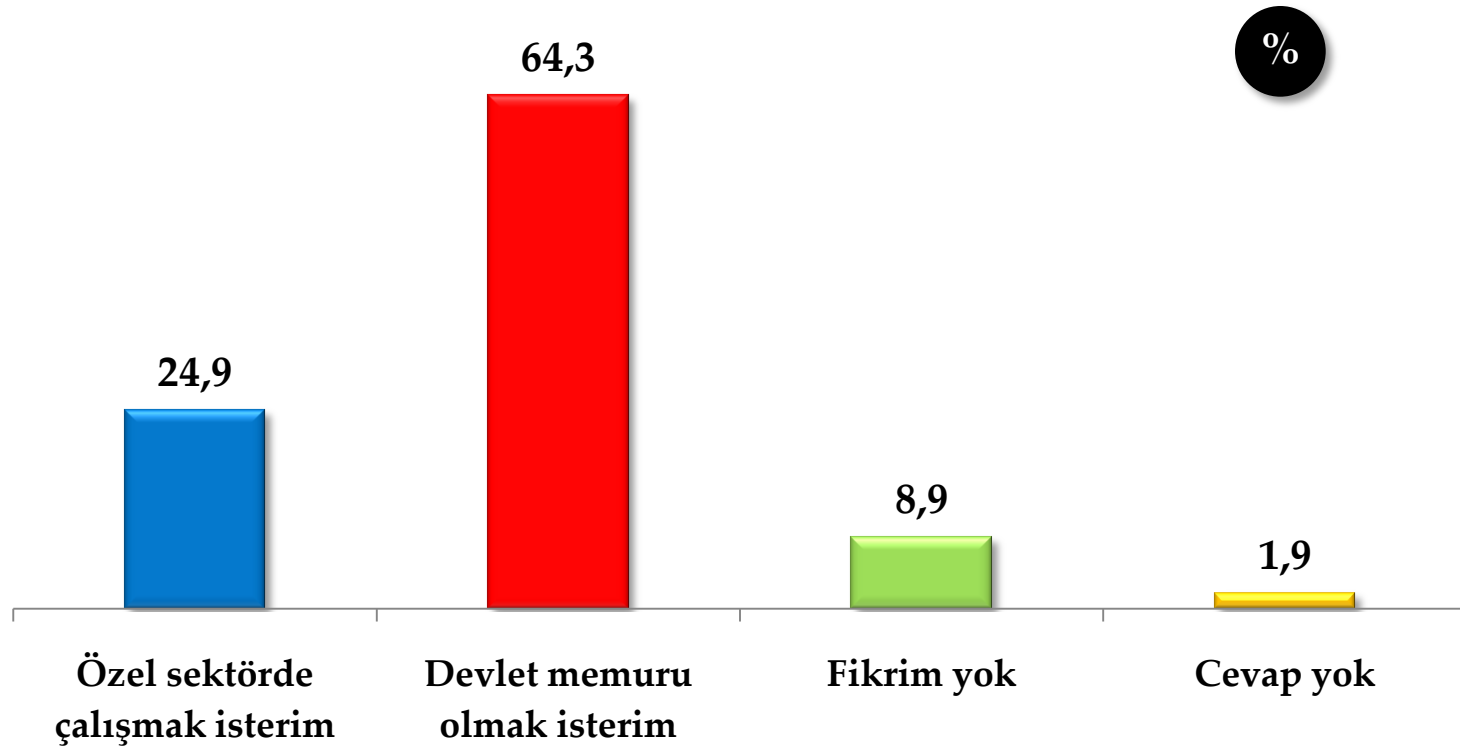
Emeğinizin Karşılığını Aldığınızı Düşünüyor musunuz?

Türkiye’de İnsanlar Bir Makama Hak Ederek mi Gelirler Yoksa Torpille mi?

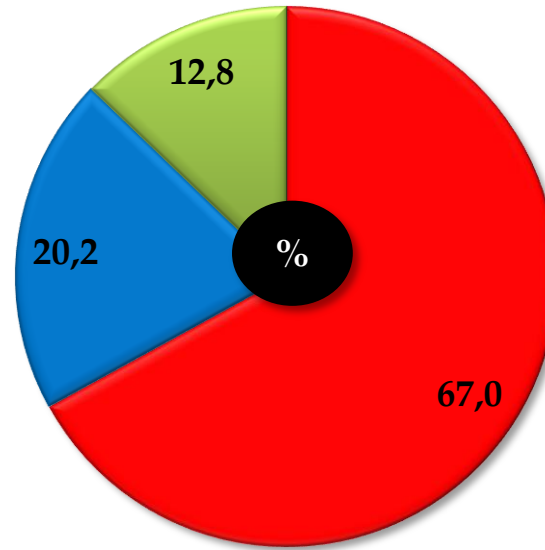

Özel Sektörde mi Çalışmak İstersiniz Yoksa Devlet Memuru mu Olmak İstersiniz?

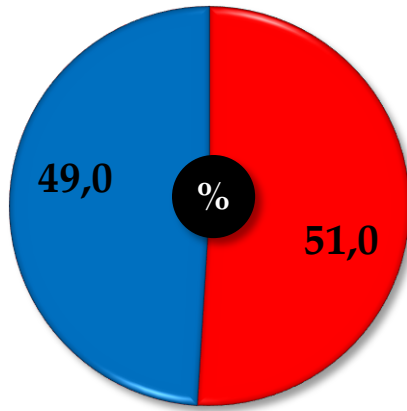
▶ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Görüşülen Kişinin İkamet Ettiği Yerleşim Yeri

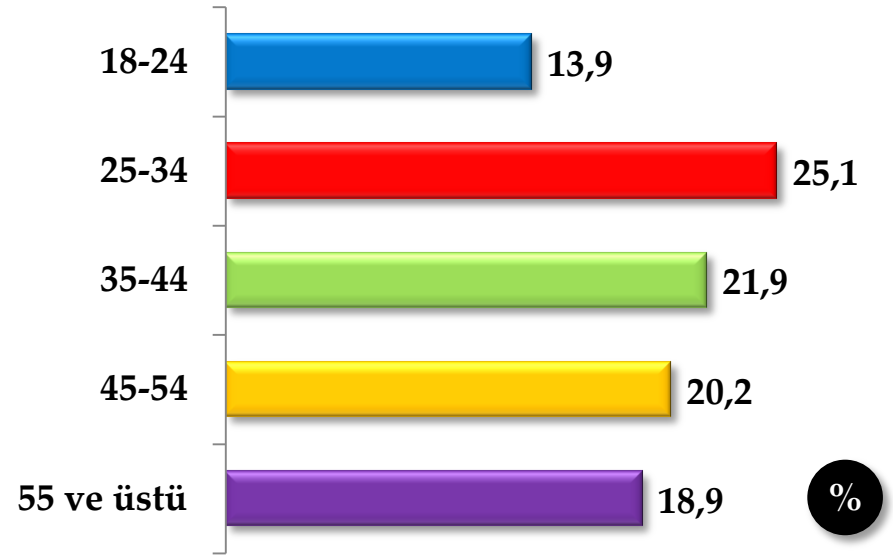
■ Merkez ■ İlçe ■ Kır

Cinsiyet ve Yaş

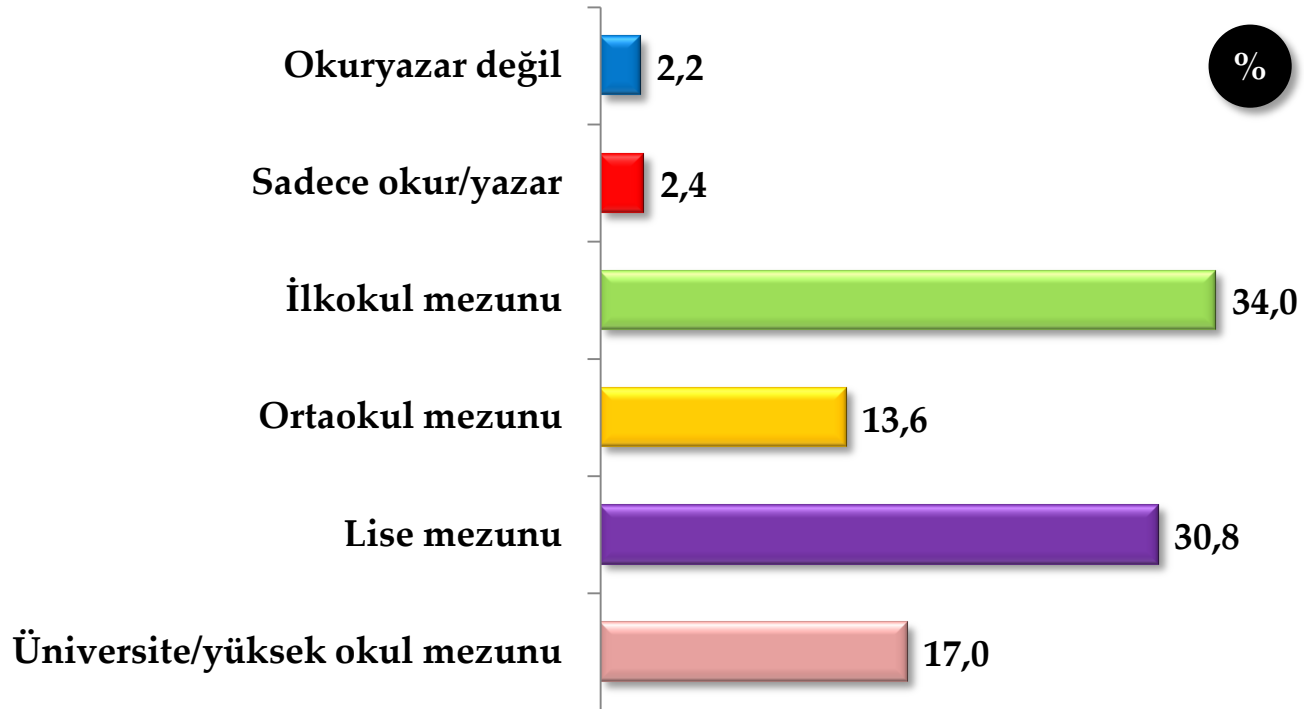
■ Kadın ■ Erkek

Cinsiyet

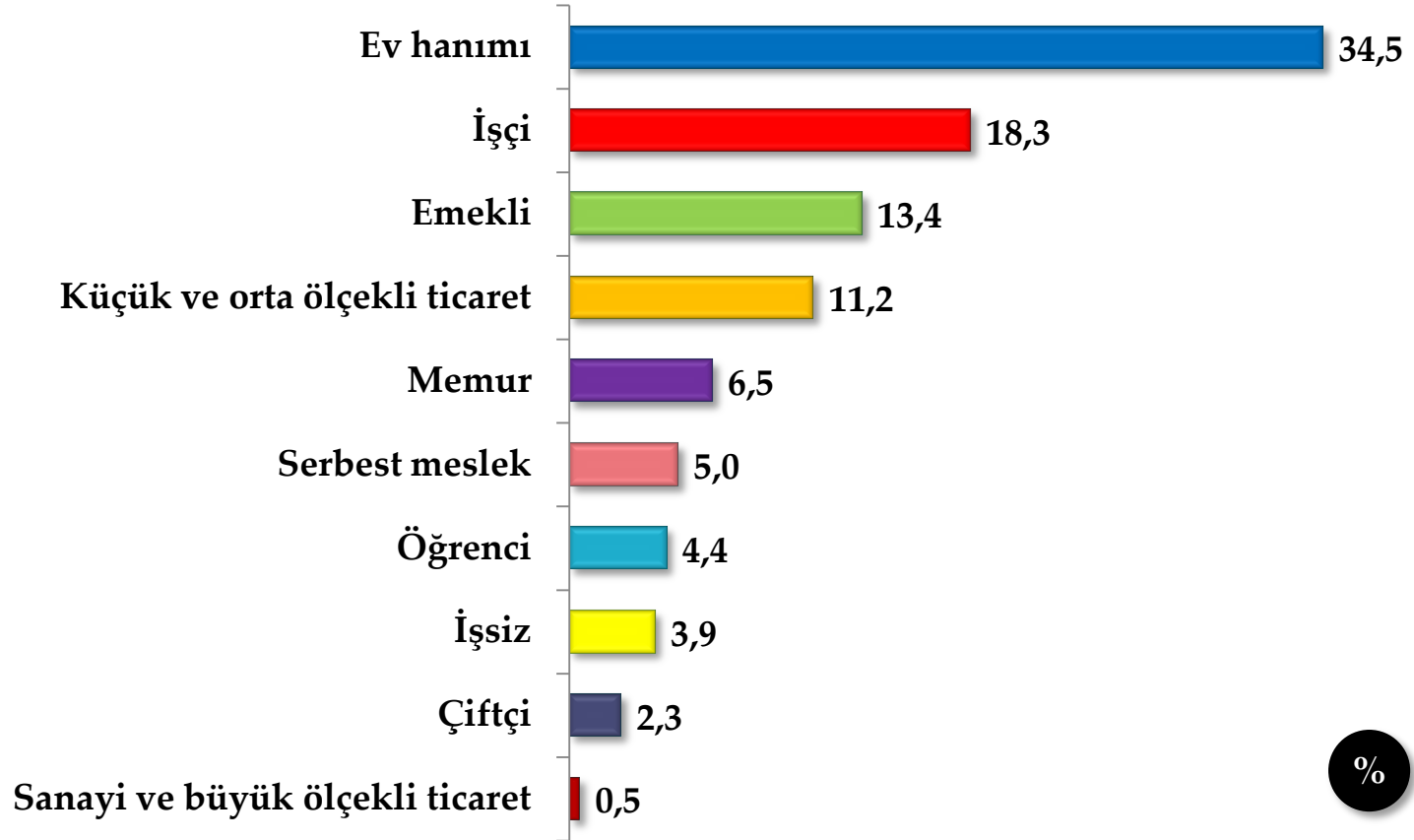

Yaş Grupları

Eğitim Durumu

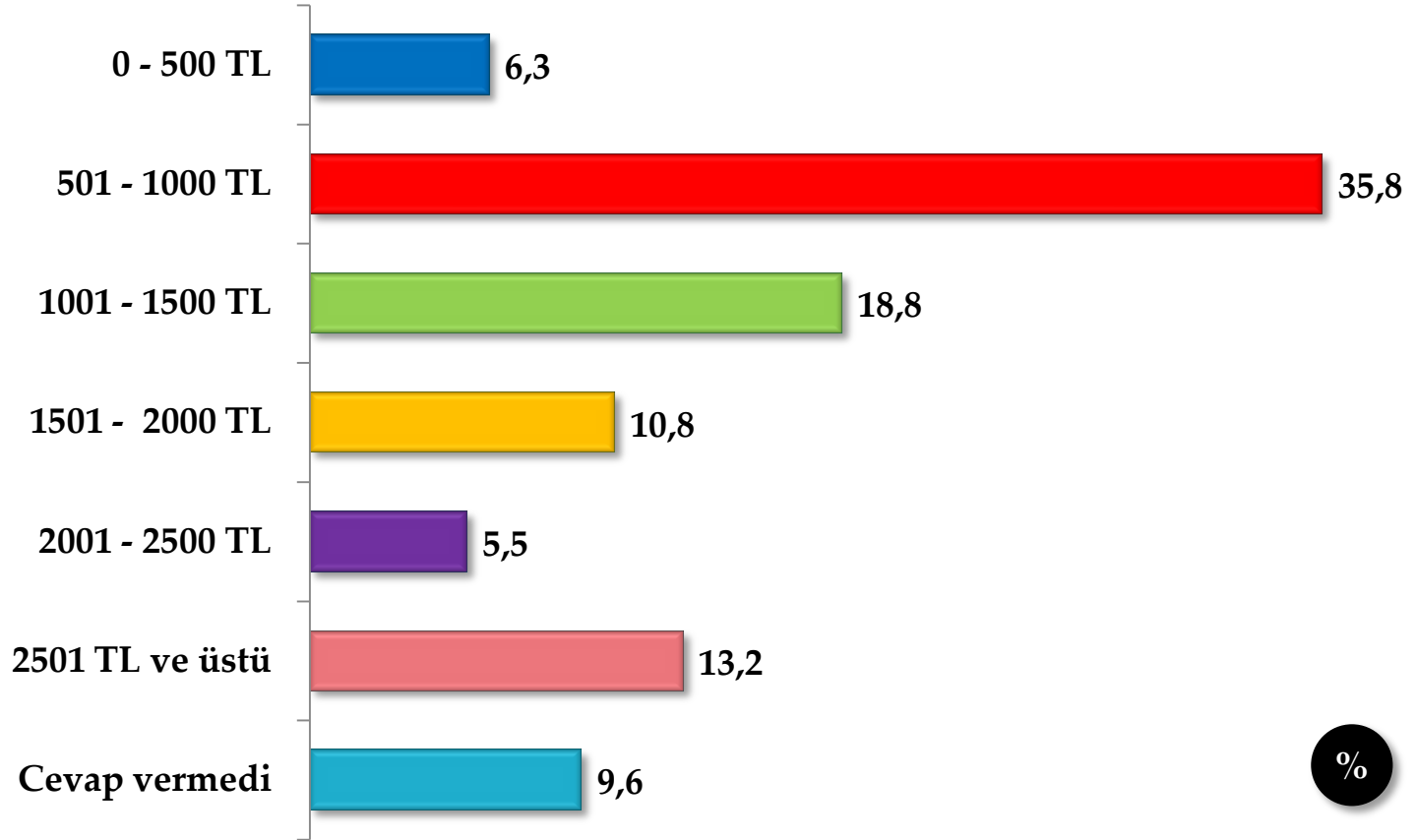

Meslek

%

Aylık Gelir

%

Örneklem İlleri

		Sayı	Yüzde
1	İstanbul	276	18,0
2	Ankara	98	6,4
3	İzmir	85	5,5
4	Kocaeli	68	4,4
5	Manisa	65	4,2
6	Samsun	61	4,0
7	Bursa	59	3,9
8	Hatay	58	3,8
9	Antalya	56	3,7
10	Kayseri	49	3,2
11	Diyarbakır	47	3,1
12	Konya	46	3,0
13	Gaziantep	42	2,7
14	Edirne	41	2,7
15	Adana	40	2,6
16	Balıkesir	37	2,4

		Sayı	Yüzde
17	Mersin	36	2,3
18	Malatya	35	2,3
19	Mardin	33	2,2
20	Van	33	2,2
21	Denizli	32	2,1
22	Muğla	31	2,0
23	Kırıkkale	30	2,0
24	Trabzon	28	1,8
25	Ordu	26	1,7
26	Zonguldak	24	1,6
27	Erzurum	22	1,4
28	Eskişehir	20	1,3
29	Ağrı	19	1,2
30	Kastamonu	19	1,2
31	Osmaniye	16	1,0
	TOPLAM	1532	100

TEŞEKKÜR EDERİZ

